IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 8.5.2013
COM(2013) 269 final

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

Rapport tal-2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE
ċittadini tal-UE: id-drittijiet tiegħek, il-futur tiegħek

MT MT

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

Rapport tal-2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE
ċittadini tal-UE: id-drittijiet tiegħek, il-futur tiegħek

1. INTRODUZZJONI

Iċ-ċittadini huma u għandhom ikunu fil-qalba tal-integrazzjoni Ewropea. Sabiex jenfasizzaw l-importanza ta' dan, l-istituzzjonijiet tal-UE għamlu l-2013 is-Sena Ewropea taċ-Ċittadini biex jagħtu impetu ġdid liċ-ċittadinanza tal-UE u biex lid-dimensjoni taċ-ċittadini tal-proġett Ewropew. Fi żmien meta l-UE qiegħda tieħu passi kbar lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja aktar profonda u ġenwina[1], li l-leġittimità demokratika hija l-pedament, b'Unjoni Politika dwar orizzont, huwa ferm aktar importanti li wieħed jiffoka fuq l-affarijiet li qed tagħmel l-UE biex tagħmel il-ħajja taċ-ċittadini aktar faċli, biex tgħinhom jifhmu d-drittijiet tagħhom u tinvolvihom f'dibattitu dwar l-Ewropa li jixtiequ jgħixu fiha u li jibnu għal ġenerazzjonijiet futuri.

Iċ-ċittadinanza tal-UE twassal liċ-ċittadin drittijiet u opportunitajiet ġodda. Li jiċċaqilqu u jgħixu liberament fl-UE huwa d-dritt li huma jassoċjaw l-aktar mill-qrib maċ-ċittadinanza tal-Unjoni. Meta wieħed iqis it-teknoloġija moderna u l-fatt li issa huwa aktar faċli li wieħed jivvjaġġa, il-libertà tal-moviment tippermetti lill-Ewropej li jwessgħu l-orizzonti tagħhom lil hinn mill-fruntieri nazzjonali, li jħallu l-pajjiżhom għal perjodi iqsar jew itwal, li jiġu u jmorru bejn pajjiżi tal-UE biex jaħdmu, jistudjaw u jitħarrġu, li jivvjaġġaw għan-negozju jew għall-pjaċir jew biex jixtru bejn il-fruntieri. Il-moviment liberu jżid l-interazzjonijiet soċjali u kulturali fl-UE u joħloq rabtiet aktar mill-qrib bejn l-Ewropej. Barra minn hekk, dan jiġġenera benefiċċji ekonomiċi reċiproċi għan-negozji u ċ-ċittadini, inklużi dawk li jibqgħu d-dar, hekk kif l-UE tneħħi b'mod stabbli l-ostakoli interni.

Fl-1993, it-Trattat ta' Maastricht iddefinixxa ċ-ċittadinanza tal-UE u ta sett ta' drittijiet liċ-ċittadini kollha tal-UE, sew jekk ekonomikament attivi jew le. It-Trattat ta' Lisbona u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE saħħew id-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE[2].

B'mod partikolari, iċ-ċittadini tal-UE għandhom id-dritt:

– li ma jkunux diskriminati abbażi tan-nazzjonalità tagħhom;

– li jiċċaqilqu u jirrisjedu liberament fl-UE;

– li jivvutaw u joħorġu bħala kandidati fl-elezzjonijiet muniċipali u tal-Parlament Ewropew fi kwalunkwe post fejn joqogħdu fl-UE, skont l-istess kundizzjonijiet bħaċ-ċittadini ta' dak il-pajjiż;

[1] Pjan ta' azzjoni għal unjoni ekonomika u monetarja profonda u ġenwina — It-Tnedija ta' Dibattitu Ewropew, COM(2012) 777 finali/2.

[2] It-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (Titolu II, l-Artikolu 20-24) u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (il-Kapitolu V). F'dan ir-rapport it-terminu "ċittadin" jista' jirreferi wkoll għal kwalunkwe persuna li tirrisjedi fl-UE skont id-dispożizzjonijiet rilevanti tat-Trattat u l-leġiżlazzjoni sekondarja.

– li jkunu megħjuna minn ambaxxata jew konsolat ta' pajjiż ieħor tal-UE barra l-UE taħt l-istess kundizzjonijiet bħal ċittadini ta' dak il-pajjiż, jekk pajjiżhom ma jkunx rappreżentat;

– li jippreżentaw petizzjoni quddiem il-Parlament Ewropew, li jirrikorru għall-Ombudsman Ewropew u jindirizzaw l-istituzzjonijiet tal-UE (fi kwalunkwe lingwa uffiċjali tal-UE); kif ukoll

– li jorganizzaw jew jappoġġaw, flimkien ma' ċittadini oħra tal-UE, inizjattiva taċ-ċittadini li ssejjaħ għal leġiżlazzjoni ġdida tal-UE.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea kkonfermat l-importanza kostituzzjonali taċ-ċittadinanza tal-UE billi stqarret li "ċ-ċittadinanza tal-Unjoni hija maħsuba li tkun l-istatus fundamentali tal-persuni bin-nazzjonalità tal-Istati Membri"[3]. F'sentenza fundamentali riċenti[4], il-Qorti tal-Ġustizzja għamlitha ċara li l-Artikolu 20 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) jipprekludi miżuri nazzjonali li jistgħu jċaħħdu liċ-ċittadini tal-Unjoni mit-tgawdija ġenwina tas-sustanza tad-drittijiet ikkonferiti mill-i*status* tagħhom bħala ċittadini tal-UE.

Fl-2010, il-Kummissjoni ppreżentat l-ewwel rapport tagħha dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE[5] u ħabbret 25 azzjoni biex tiżgura li ċ-ċittadini tal-UE jistgħu jgawdu d-drittijiet tagħhom fil-ħajja tagħhom ta' kuljum, mingħajr ma jħabbtu wiċċhom ma' ostakoli mhux meħtieġa. Minn dak iż-żmien, il-Kummissjoni aġixxiet fuq dawn il-25 impenn[6].

L-azzjonijiet meħuda jinkludu:

– L-iffaċilitar taċ-ċirkolazzjoni bla tfixkil tad-dokumenti pubbliċi (bħal ċertifikati tat-twelid, il-mewt jew iż-żwieġ jew dokumenti relatati mal-iżvilupp tas-settur immobiljari (real estate);

– It-tisħiħ tad-drittijiet ta' madwar 75 miljun persuna li huma vittmi ta' reati kull sena madwar l-UE;

– It-tneħħija tal-burokrazija żejda għal 3,5 miljun persuna fis-sena li jirreġistraw karozza f'pajjiż ieħor tal-UE, li jwassal għal iffrankar ta' mill-inqas EUR 1,5 biljun fis-sena għan-negozji, iċ-ċittadini u l-awtoritajiet ta' reġistrazzjoni;

– Il-proponiment ta' soluzzjonijiet mgħaġġla u mhux għolja għall-konsumaturi biex isolvu t-tilwim tagħhom man-negozjanti fl-UE barra mill-qorti, li jippermettilhom li jiffrankaw madwar EUR 22,5 biljun kull sena madwar l-Ewropa;

– Tittejjeb l-aċċessibbiltà tas-sistema ferrovjarja għal madwar 80 miljun Ewropew b'diżabbiltà;

– It-tneħħija tal-ostakoli għall-eżerċizzju effettiv tad-drittijiet elettorali fl-elezzjonijiet lokali u Ewropej mit-8 miljun ċittadin tal-UE li laħqu l-età għall-vot li jgħixu f'pajjiż tal-UE li mhux pajjiżhom; kif ukoll

[3] Ara pereżempju l-Kawża C-184/99, *Grzelczyk*, il-paragrafu 31.

[4] Il-Kawża C-34/09, *Ruiz zambrano*, il-paragrafu 42.

[5] Ir-Rapport tal-2010 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE – Inżarmaw l-ostakli għad-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE, COM(2010) 603.

[6] L-Anness 1 għal dan ir-rapport jinkludi deskrizzjoniji sħiħa dettaljata tal-azzjonijiet meħuda mill-2010.

– Iċ-ċittadini tingħatalhom informazzjoni faċli għall-utent dwar id-drittijiet tagħhom fl-UE permezz ta' punt uniku ta' servizz onlajn li minnu tista' tinkiseb l-informazzjoni — L-Ewropa tiegħek u Europe Direct.

Iċ-ċittadinanza tal-UE ssir realtà fil-ħajja ta' kuljum taċ-ċittadini billi tkun proċess kostanti. Il-fatt li l-ostakoli jibqgħu ġie kkonfermat minn konsultazzjoni pubblika fuq firxa wiesgħa dwar iċ-ċittadinanza tal-UE li l-Kummissjoni nediet fid-9 ta' Mejju 2012[7], l-istħarriġ tal-2013 tal-Ewrobarometru dwar iċ-ċittadinanza tal-UE[8] u d-drittijiet elettorali[9] bi tħejjija għal dan ir-rapport, b'kooperazzjoni mal-Parlament Ewropew[10], il-Kumitat tar-Reġjuni[11], u l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew[12].

Djalogi taċ-ċittadini[13] inizjati mill-Kummissjoni fil-qafas tas-Sena Ewropea taċ-Ċittadini[14] qed jipprovdu aktar intwizzjoni dwar it-tħassib u s-suġġerimenti taċ-ċittadini.

F'dan ir-**Rapport tal-2013 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE**, l-Kummissjoni qed tressaq 12**-il azzjoni ġdida f'sitt oqsma ewlenin** biex tneħħi aktar l-ostakoli li jxekklu liċ-ċittadini milli jibbenefikaw mid-drittijiet tagħhom tal-UE[15].

It-tneħħija tal-ostakli għall-ħaddiema, l-istudenti u l-apprendisti fl-UE

Illum, it-tħassib ewlieni tan-nies huwa l-kriżi finanzjarja u d-dejn sovran u l-konsegwenzi ekonomiċi tagħhom. Disgħa minn kull 10 Ewropej iqisu l-qgħad jew is-sitwazzjoni ekonomika bħala l-aktar kwistjonijiet importanti li qed jiffaċċaw bħalissa r-reġjun tagħhom[16]. L-ewwel aspettattiva tal-Ewropej tal-UE hija li din għandha tiġġieled il-kriżi, li jfisser ukoll li jitnaqqas il-qgħad u l-qgħad fost iż-żgħażagħ b'mod partikolari, ir-rata li hija aktar mid-doppju ta' dik għall-adulti (23,5 % kontra 9,5 % fl-ewwel kwart tal-2013). Iċ-ċittadini qed isejħu għal suq tax-xogħol veru tal-UE li jippermettilhom li jibbenefikaw minn opportunitajiet ta' xogħol f'pajjiżi oħra tal-UE u jikkontribwixxu għall-ekonomija Ewropea. Huma jitolbu wkoll għal inizjattivi li jagħmilha possibbli għalihom li jkomplu jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom

---

7 Konsultazzjoni pubblika dwar iċ-ċittadinanza tal-UE mnedija mill-Kummissjoni fid-9 ta' Mejju 2012 (minn hawn 'il quddiem konsultazzjoni pubblika 2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE) - http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/eu-citizen-brochure_en.pdf.

8 Flash Eurobarometer 365 — iċ-ċittadinanza tal-Unjoni Ewropea - Frar 2013 (minn hawn 'il quddiem Eurobarometer 2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE) - http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_365_en.pdf.

9 Flash Eurobarometer 364 — id-Drittijiet Elettorali - Marzu 2013 (minn hawn 'il quddiem Eurobarometer 2013 dwar id-drittijiet elettorali) - http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_364_en.pdf.

10 Iċ-ċittadinanza tal-UE tas-smigħ konġunt bejn il-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni tad-19 ta' Frar 2013 "Nisfruttaw bi sħiħ iċ-ċittadinanza tal-UE" - http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/eu_hearing_report.pdf.

11 Forum tat-28 ta' Novembru 2012 "L-Aġenda taċ-Ċittadini fil-livell lokali" - http://www.cor.europa.eu/en/news/forums/Documents/proceeding_forum_citizens.pdf.

12 Konferenza tat-22-23 ta' Jannar 2013 "Nisfruttaw bi sħiħ is-Sena Ewropea taċ-Ċittadini".

13 http://ec.europa.eu/european-debate/index_en.htm.

14 http://europa.eu/citizens-2013/.

15 Il-proposti kollha għal azzjoni ppreżentati f'din it-taqsima se jkunu soġġetti għall-proċeduri tas-soltu tal-Kummissjoni għat-tħajjija tal-proċess tat-teħid tad-deċiżjoni u mal-qafas finanzjarju pluriennali 2014-2020.

16 Standard Eurobarometer 78 - Ċittadinanza Ewropea - Ħarifa 2012 (minn hawn 'il quddiem - standard Eurobarometer 78) - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_first_en.pdf. Il-qgħad huwa ta' tħassib dejjem akbar għaċ-ċittadini tal-UE (+ 4 punti perċentwali mill-istħarriġ tal-Eurobarometer tar-Rebbiegħa 2012).

u l-aċċessibbiltà għal opportunitajiet ta' taħriġ f'pajjiżi oħra tal-UE. Il-Kummissjoni qed tressaq proposti biex ikun aktar faċli għaċ-ċittadini li jaħdmu, jistudjaw u jitħarrġu f'pajjiż ieħor tal-UE li huma ta' benefiċċju kemm għall-iżvilupp personali u professjonali taċ-ċittadini kif ukoll għat-tkabbir ekonomiku fl-UE kollha kemm hi.

It-tnaqqis tal-burokrazija żejda fl-Istati Membri

Iċ-ċittadini tal-UE jafu li għandhom id-dritt għal moviment liberu[17]. Aktar minn żewġ terzi jqisu li l-moviment ħieles tan-nies fl-UE jġib miegħu benefiċċji ekonomiċi għal pajjiżhom[18]. Iċ-ċittadini jużaw b'mod attiv dak id-dritt billi jagħmlu biljuni ta' vjaġġi f-UE kull sena. Madankollu, kważi wieħed minn kull ħamsa minn dawk li wieġbu għall-konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE li użaw id-dritt tagħhom għall-moviment ħieles esperjenzaw problemi, spiss minħabba proċeduri amministrattivi twal jew mhux ċari. Iċ-ċittadini jridu soluzzjonijiet biex jiffaċilitawlhom ħajjithom meta jivvjaġġaw u jgħixu fl-UE. Il-Kummissjoni qed tagħmel suġġerimenti sabiex jitnaqqas ix-xogħol eċċessiv tal-karti u biex jiġu ssimplifikati l-proċeduri fl-Istati Membri.

Jiġu protetti dawk l-aktar vulnerabbli fl-UE

Il-kura speċifika u l-protezzjoni għall-membri li huma aktar vulnerabbli fis-soċjetà tinsab fil-qalba tal-mudell soċjali Ewropew. Fil-konsultazzjonijiet, iċ-ċittadini ġibdu l-attenzjoni għad-diffikultajiet speċifiċi li persuni b'diżabbiltà (madwar 80 miljun persuna fl-UE) jiltaqgħu magħhom meta jiċċaqilqu madwar l-UE. Huma indikaw ukoll li xi ċittadini huma aktar vulnerabbli meta jiġu biex jasserixxu d-drittijiet tagħhom, b'mod partikolari fi proċedimenti kriminali, pereżempju minħabba l-età żgħira tagħhom jew il-kundizzjoni mentali jew fiżika tagħhom. Il-Kummissjoni qed tipproponi passi biex issaħħaħ id-drittijiet taċ-ċittadini li huma aktar vulnerabbli.

Eliminazzjoni tal-ostakli għax-xiri fl-UE

Ix-xiri onlajn transfruntiera qiegħed jikber b'mod kostanti fl-UE. Kwart taċ-ċittadini li xtraw minn fuq l-internet fl-2012, ordnaw minn bejjiegħa f'pajjiżi oħra tal-UE[19]. Madankollu, iċ-ċittadini tal-UE għadhom jesperjenzaw problemi meta jixtru onlajn[20]. Dan jitlob li l-konsumaturi jkunu protetti aħjar u infurmati speċjalment fuq prodotti f'oqsma li qed jiżviluppaw b'mod mgħaġġel bħat-teknoloġija diġitali. Ix-xiri transfruntiera faċli u sikur jimxi id f'id ma' rimedji transfruntiera faċli u ta' malajr. Il-Kummissjoni qed tippreżenta azzjonijiet biex tiżgura li ċ-ċittadini jkunu infurmati aħjar, b'mod partikolari meta jixtru onlajn, u jingħataw modi faċli biex ifittxu rimedji meta l-affarijiet imorru ħażin.

Tagħrif immirati u aċċessibbli fl-UE

---

17 Dan japplika għal disa' minn kull 10 ċittadini skont il-Eurobarometer tal-2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE.

18 L-Eurobarometer tal-2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE.

19 Eurostat - Ix-xiri minn fuq l-internet mill-individwi - http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do. Iċ-ċifri huma ogħla fost iż-żgħażagħ (bejn il-25 u l-34 sena).

20 Il-konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE tenfasizza li wieħed minn kull erbgħa li wieġbu jiltaqgħu ma' problemi meta jixtru onlajn.

Sar ħafna biex jitjieb l-għarfien taċ-ċittadini dwar id-drittijiet tagħhom fl-UE, b'mod partikolari permezz tal-punt uniku ta' servizz Europe Direct[21] u L-Ewropa Tiegħek[22]. Wieħed minn kull tliet ċittadini issa jgħidu li huma infurmati tajjeb dwar id-drittijiet tagħhom fl-UE[23]. Dan jirrappreżenta titjib iżda għadu mhux biżżejjed. Ftit inqas minn kwart ta' dawk li wieġbu (24 %) jħossu li huma pjuttost infurmati tajjeb jew tajjeb ħafna dwar x'jistgħu jagħmlu jekk id-drittijiet tal-UE tagħhom ma jiġux rispettati[24]. Il-Kummissjoni qiegħda tfassal ideat biex tkompli tissimplifika u ttejjeb l-informazzjoni għaċ-ċittadini dwar id-drittijiet tagħhom tal-UE u dwar kif jużawhom.

Parteċipazzjoni fil-ħajja demokratika tal-Unjoni

Parteċipazzjoni sħiħa taċ-ċittadini tal-UE fil-ħajja demokratika tal-UE fil-livelli kollha hija l-essenza vera taċ-ċittadinanza tal-Unjoni. Il-promozzjoni tal-parteċipazzjoni taċ-ċittadini u tas-soċjetà ċivili f'dibattitu dwar kwistjonijiet Ewropej hija sforz f'waqtu fil-kuntest tas-Sena Ewropea taċ-Ċittadini u l-elezzjonijiet Ewropej li ġejjin, li huma mumenti kruċjali għaċ-ċittadini biex isemmgħu leħinhom. Iċ-ċittadini għandhom dubji dwar prattiki li permezz tagħhom ċerti Stati Membri jiċħdu liċ-ċittadini tagħhom dwar id-dritt tagħhom li jivvutaw fl-elezzjonijiet nazzjonali minħabba li jkunu ilhom jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE għal ċertu perjodu ta' żmien (iċ-ċaħda)[25]. Fis-smigħ konġunt tal-Parlament Ewropew u tal-Kummissjoni tad-19 ta' Frar 2013 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE, iċ-ċittadini, is-soċjetà ċivili, l-esperti u l-MEPs iddiskutew il-ġustifikazzjoni għal ċaħda fid-dawl ta' realtajiet attwali. Il-Kummissjoni qed tissuġġerixxi toroq li jistgħu jippromwovu l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini tal-UE fil-ħajja demokratika tal-UE.

Ir-rapport tal-2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE huwa akkumpanjat minn Rapport dwar progress effettiv lejn Ċittadinanza tal-UE 2011-2013 (skont l-Artikolu 25 TFUE), li jevalwa l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tat-Trattat dwar iċ-ċittadinanza tal-UE f'dawn l-aħħar tliet snin.

B'mod parallel, il-Kummissjoni adottat ukoll ir-Rapport Annwali dwar l-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE[26].

2. TNAX-IL AZZJONI EWLENIJA ĠDIDA BIEX TITJIEB IL-ĦAJJA TAĊ-ĊITTADINI TAL-UE

2.1 - It-tneħħija tal-ostakoli għall-ħaddiema, l-istudenti u l-apprendisti fl-UE

Tagħmilha eħfef għaċ-ċittadini, b'mod partikolari ż-żgħażagħ, biex jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom, isibu impjieg u jikkontribwixxi għat-tkabbir ekonomiku fl-Unjoni Ewropea

Iċ-ċittadini li jivvjaġġaw jagħtu spinta lill-ekonomija tal-UE

Minkejja l-livelli għolja ta' qgħad (aktar minn 26 miljun persuna fl-UE), l-għadd ta' karigi vakanti qed jiżdied meta mqabbel ma' nofs l-2009 u n-negozji jaffaċċjaw diffikultajiet fir-reklutaġġ ta' persunal ikkwalifikat. Dan jirrappreżenta riskju għat-tkabbir u l-innovazzjoni fl-

21 http://europa.eu/europedirect/index_en.htm.
22 http://europa.eu/youreurope/index.htm.
23 L-Eurobarometer tal-2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE.
24 Ibid.
25 Il-konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE u l-Eurobarometer 2013 dwar id-drittijiet elettorali.
26 COM(2013) 271 - http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/charter_report_2012_en.pdf.

ekonomija tal-UE. Il-mobbiltà tax-xogħol tista' għalhekk tkun mekkaniżmu qawwi ta' aġġustament sabiex jiġu indirizzati l-iżbilanċi u tikkontribwixxi għal tqabbil aħjar ta' impjiegi u ħiliet, filwaqt li terġa' tagħti d-dinamiżmu u ttaffi t-tbatija soċjali fost iċ-ċittadini tal-UE. Dan iżid l-opportunitajiet taċ-ċittadini ta' tranżizzjoni mingħajr xkiel lejn l-impjieg u jiftaħ opportunitajiet ġodda għal żvilupp personali u professjonali.

Hemm kawża ekonomika qawwija favur il-mobbiltà. L-esperjenza reċenti tat-tkabbir tal-2004 u l-2007 wriet li l-mobbiltà intra-UE għandha effetti pożittivi fuq l-ekonomiji u s-swieq tax-xogħol. Il-PDG tal-pajjiżi tal-UE-15 huwa stmat li żdied bi kważi 1 % fuq medda twila ta' żmien bħala riżultat tal-mobbiltà ta' wara t-tkabbir tal-UE (fl-2004-09)[27]. Għall-UE kollha kemm hi, l-effett tal-PDG tal-flussi intra-UE reċenti huwa ekwivalenti għal dħul bi qligħ kollettiv ta' madwar EUR 24 biljun għaċ-ċittadini tal-UE[28]. Madankollu, illum, il-mobbiltà tal-ħaddiema għada baxxa fl-UE[29].

Iċ-ċittadini tal-UE għadhom jeżitaw milli jfittxu xogħol f'pajjiż ieħor tal-UE għax jinkwetaw dwar is-sitwazzjoni tagħhom jekk ma jsibux impjieg malajr[30]. Attwalment, il-liġi tal-UE tiggarantixxi li ċittadini qiegħda li huma intitolati għall-benefiċċji tal-qgħad u li jmorru u jfittxu xogħol f'pajjiż ieħor tal-UE se jkomplu jirċievu l-benefiċċji tal-qgħad tagħhom minn pajjiżhom għal perjodu ta' tliet xhur[31]. Minkejja li l-liġi tal-UE tagħti l-possibbiltà lill-Istati Membri li jestendu d-dritt għal dan l-intitolament għall-massimu ta' sitt xhur, dan id-dritt għadu mhuwiex assigurat mill-prattiki nazzjonali rispettivi[32]. Fil-konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE l-maġġoranza ta' dawk li wieġbu (69 %), qiesu li dawn għandhom jirċievu l-benefiċċji tal-qgħad għal mill-inqas sitt xhur meta jfittxu xogħol f'pajjiż ieħor tal-UE.

27 Ara L-impjiegi u l-iżviluppi soċjali fl-Ewropa 2011, il-Kapitolu 6: Il-mobbiltà tal-ħaddiema fl-UE u l-impatt tat-tkabbir, p. 274.

28 Ara r-rapport tal-Konsorzju dwar l-Integrazzjoni Ewropea dwar il-mobbiltà tax-xogħol fl-UE fil-kuntest tat-tkabbir u l-funzjonament tal-arranġamenti tranżitorji, Nuremberg, 2009, p. 132. Ara wkoll "Five years of an enlarged EU, Economic achievements and challenges", European economy 1/2009, p. 135.

29 Huma biss 3 % taċ-ċittadini tal-UE fl-età tax-xogħol li jgħixu f'pajjiż differenti tal-UE. Il-mobbiltà transfruntiera annwali fl-UE tammonta għal rata annwali medja ta' 0,29 % biss. Dan huwa ferm taħt ir-rati ta' mobbiltà interna fl-Awstralja (1,5 %) u l-Istati Uniti (2,4 %). Ara l-Istħarriġ Ekonomiku tal-OECD - Unjoni Ewropea - Marzu 2012 - http://www.oecd.org/eco/49950244.pdf.

30 Skont l-istħarriġ tal-Eurobarometer dwar il-mobilità ġeografika u tas-suq tax-xogħol, kważi kwart (24 %) ta' dawk li wieġbu jistennew jew kellhom problemi jsibu xogħol barra minn pajjiżhom. Eurobarometer Speċjali 337 - il-Mobbiltà ġeografika u tas-suq tax-xogħol - Ġunju 2010 - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_337_en.pdf.

31 Ir-Regolament 883/2004 dwar il-koordinazzjoni ta' sistemi ta' sigurtà soċjali, ĠU L 166, p. 70, jipprovdi fl-Artikolu 64, il-paragrafu 1(c) li "*id-dritt għall-benefiċċji għandu jinżamm għal perjodu ta' tliet xhur mid-data meta l-persuna qiegħda waqfet li tkun disponibbli għas-servizzi tal-impjieg tal-Istat Membru li hu telaq, sakemm it-tul ta' żmien totali għal liema dawn il-benefiċċji huma pprovduti ma jaqbiżx it-tul ta' żmien totali tal-perjodu tal-intitolament tagħha għal benefiċċji taħt il-leġiżlazzjoni ta' dak l-Istat Membru; is-servizzi jew l-istituzzjonijiet kompetenti jistgħu jtawlu l-perjodu ta' tliet xhur għal massimu ta' sitt xhur*". L-arranġamenti għal skambji ta' informazzjoni, koperazzjoni u assistenza reċiproka bejn l-istituzzjonijiet u s-servizzi tal-Istati Membri kkonċernati, b'mod partikolari biex jirrapportaw dwar il-konformità ta' min ikun qed ifittex ix-xogħol ma' proċeduri organizzati ta' verifika, huma stabbiliti fir-Regolament ta' Implimentazzjoni (KE) Nru 987/2009, ĠU L 284, p. 19, l-Artikolu 55.

32 COM(2012) 173.

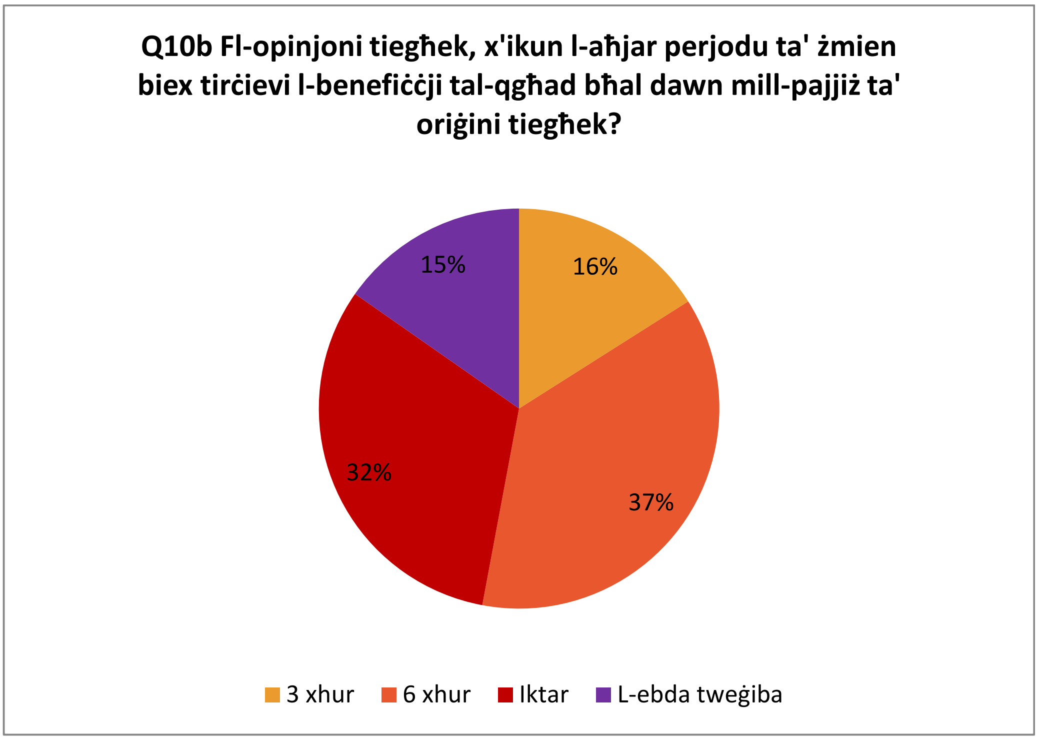

Sors: Konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE - Bażi: Dawk li wieġbu li fittxew xogħol f'pajjiż ieħor tal-UE

Frederico, kok żagħżugħ mill-Portugall ddeċieda li jmur lejn l-Isvezja biex ifittex impjieg ġdid. Hu talab lis-servizzi tal-impjiegi fil-Portugall għad-dokument li jippermettilu li jirċievu l-benefiċċji tal-qgħad Portugiża tiegħu fl-Isvezja għal perjodu ta' tliet xhur u rreġistra mas-servizzi tal-impjiegi fl-Isvezja hekk kif wasal. Madankollu, huwa ma sabx impjieg fi żmien tliet xhur li għalihom id-dokument kien validu. Huwa kellu jiddeċiedi jekk jirritornax lejn il-Portugall sabiex ma jitlifx id-drittijiet tiegħu għall-benefiċċji tal-qgħad jew jibqa' fl-Isvezja mingħajr l-ebda dritt għal benefiċċji tal-qgħad. Huwa ddeċieda li jattendi ftit intervisti tal-impjiegi addizzjonali fl-Isvezja u rritorna l-Portugall wara ħames xhur. Konsegwenza ta' dan, huwa tilef id-dritt tiegħu għall-benefiċċji tal-qgħad fil-Portugall.

Azzjoni 1: Il-Kummissjoni se tipproponi reviżjoni tar-regolament dwar il-koordinazzjoni tas-sigurtà soċjali[33] u tistudja l-estensjoni tal-esportazzjoni tal-benefiċċji tal-qgħad għal aktar mit-tliet xhur obbligatorji biex tagħmilha eħfef għaċ-ċittadini biex ifittxu xogħol f'pajjiż ieħor tal-UE. Il-Kummissjoni tħeġġeġ lill-Istati Membri biex jagħmlu użu sħiħ mir-regoli attwali sabiex jippermettu lil dawk li qed ifittxu xogħol biex jirċievu l-benefiċċji tal-qgħad tagħhom sa sitt xhur waqt li jkunu qed ifittxu xogħol fi Stat Membru ieħor[34].

Iċ-ċittadini li jixtiequ jtejbu l-ħiliet u l-kompetenzi tagħhom barra mill-pajjiż

Kif enfasizzat mill-Kummissjoni fil-pakkett tagħha dwar l-impjiegi "Lejn irkupru għani fl-impjiegi"[35] u l-Aġenda tagħha għall-ħiliet ġodda u l-impjiegi[36], l-investiment fis-sistemi tal-

[33] Ir-Regolament (KE) Nru 883/2004 dwar il-koordinazzjoni tas-sistemi tas-sigurtà soċjali, ĠU L 166, p. 1.
[34] COM(2012) 173.
[35] Ibid.
[36] COM(2010) 682.

edukazzjoni u t-taħriġ huwa fundamentali biex tiżdied il-produttività, il-kompetittività, it-tkabbir ekonomiku u fl-aħħar nett l-impjiegi.

Iċ-ċittadini żgħażagħ tal-UE huma miftuħa għat-titjib tal-ħiliet u l-kompetenzi tagħhom billi jistudjaw jew jitħarrġu f'pajjiż ieħor tal-UE.[37] B'mod globali, iktar minn wieħed minn kull żewġ Ewropej żgħażagħ huma lesti jew jixtiequ jaħdmu fi Stat Membru ieħor tal-UE[38].

Ir-rieda taż-żgħażagħ li jaħdmu f'pajjiż ieħor tal-UE

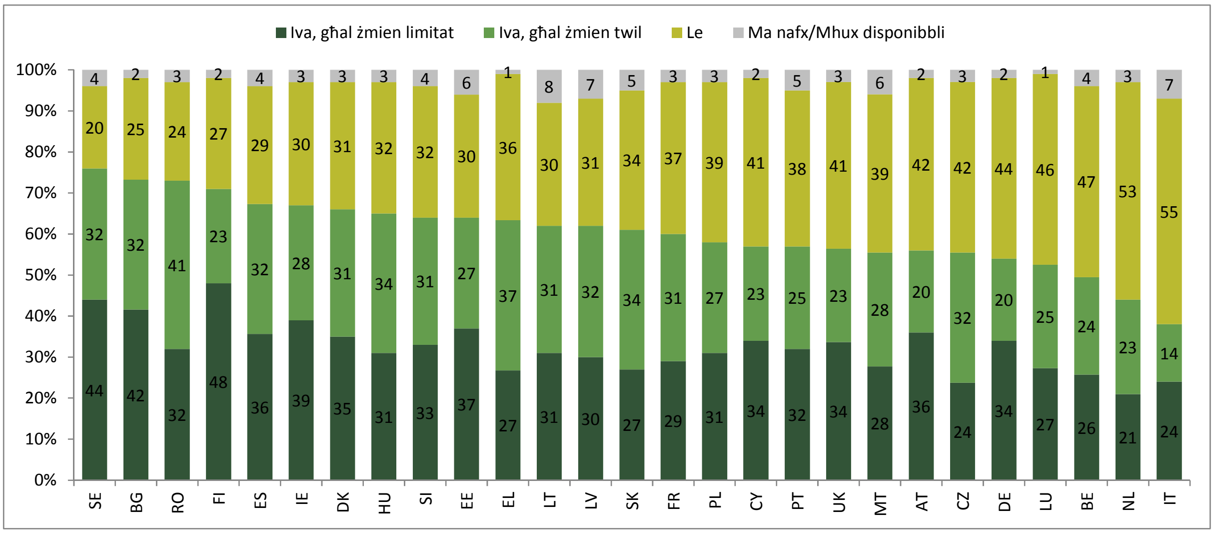

Sors: Eurobarometer 2011 dwar "Żgħażagħ attivi"

Id-dejta disponibbli fil-preżent tikkalkula li 10 % biss li jiggradwaw mill-edukazzjoni għolja Ewropea studjaw xi mkien ieħor fl-UE[39]. L-għadd għal mobbiltà tal-lawrja (programm sħiħ) fl-UE huma saħansitra inqas. Dan huwa parzjalment minħabba l-ispejjeż ta' studju f'pajjiż ieħor tal-UE. Fil-proposta tagħha għall-Programm Erasmus għal Kulħadd[40] il-Kummissjoni pproponiet skema ta' garanzija ta' self lill-istudenti biex tippermetti studenti fil-livell ta' Master's, li jkunu jixtiequ jagħmlu programm sħiħ ta' lawrja f'pajjiż ieħor tal-UE l-possibilità li jkun hemm aċċess għal self mill-banek fuq kundizzjonijiet favorevoli. Skont il-proposta tal-Kummissjoni sa 330 000 student għandhom jibbenefikaw matul il-perjodu ta' seba' snin tal-programm. Barra minn hekk, il-Kummissjoni se tkompli trawwem il-mobbiltà għaż-żgħażagħ biex jistudjaw, jitħarġu jew jagħmlu volontarjat barra minn pajjiżhom jew biex jieħdu sehem fi skambji taż-żgħażagħ. L-għalliema u l-persunal edukattiv se jingħata wkoll il-possibbiltà li jgħallmu jew jitħarrġu barra minn pajjiżhom. Bis-saħħa tal-programm il-ġdid, kważi ħames

---

[37] Skont l-Eurobarometer 2011 dwar is-Suq Uniku, 28 % taċ-ċittadini tal-UE f'età tax-xogħol kieku jikkunsidraw li jaħdmu f'pajjiż ieħor tal-UE fil-ġejjieni. Il-proporzjon huwa partikolarment għoli (54 %) fost iż-żgħażagħ (15-24) u dawk b'età ta' bejn il-25 u d-39 sena (38 %). Eurobarometer speċjali 363- Is-Suq Intern: Sensibilizzazzjoni, Perċezzjonijiet u Impatti - Settembru 2011 - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_363_en.pdf.

[38] Flash Eurobarometer 319b - Żgħażagħ Attivi: Edukazzjoni u taħriġ, mobbiltà, impjiegi u intraprenditorija - Mejju 2011 - http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_319b_sum_en.pdf.

[39] Fl-2011 il-Kunsill adotta punt ta' riferiment dwar il-mobbiltà tat-tagħlim fl-edukazzjoni għolja li skontu mill-inqas 20 % tal-gradwati universitarji jrid ikollhom perjodu ta' studju jew taħriġ barra minn pajjiżhom relatat mal-edukazzjoni għolja (jew għal lawrja sħiħa jew perjodu ta' mill-inqas tliet xhur) sal-2020.

[40] Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi "Erasmus għal Kulħadd" Il-Programm tal-Unjoni għall-Edukazzjoni, it-Taħriġ, iż-Żgħażagħ u l-Isport COM(2011) 788.

miljun ċittadin għandhom ikunu jistgħu jibbenefikaw minn dawn l-opportunitajiet tul il-perjodu 2014-2020.

Meta wieħed iqis l-apprendistat f'pajjiż ieħor tal-UE, iż-żgħażagħ mhux dejjem isibu informazzjoni rilevanti dwar l-opportunitajiet li jeżistu u huma mħassba dwar il-kwalità u t-termini ta' arranġamenti ta' ħidma. Studji u stħarriġiet jenfasizzaw għadd ta' problemi ta' kwalità dwar l-apprendistati: nuqqas ta' kontenut tat-tagħlim u termini u kundizzjonijiet insuffiċjenti, b'mod partikolari livell baxx (jew in-nuqqas) ta' protezzjoni soċjali u l-kumpens/rimunerazzjoni[41]. Barra minn hekk, kuntratt ta' apprendistat li jispeċifika d-drittijiet u l-obbligi tal-partijiet għadu mhux obbligatorju f'għadd ta' pajjiżi tal-UE (sa 25 % skont stħarriġ tal-2011 mill-Forum Ewropew taż-Żgħażagħ[42]). Pagi baxxi jew l-ebda paga tqajjem tħassib dwar min iħaddem u juża dan bħala forma ta' impjieg mhux imħallas. Hemm ħtieġa urġenti biex jiġu indirizzati dawn in-nuqqasijiet u jsaħħu l-opportunitajiet għaż-żgħażagħ biex jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom u jiksbu esperjenza ta' xogħol barra minn pajjiżhom. Dan huwa meħtieġ mhux biss biex jiġi indirizzat it-tħassib miċ-ċittadini, speċjalment iż-żgħażagħ, iżda wkoll biex jindirizzaw il-livelli għolja ta' qgħad fost iż-żgħażagħ.

Nathalie ggradwat fi Franza u kkunsidrat li tibda l-karriera professjonali tagħha fi Spanja jew fil-Ġermanja. Filwaqt li qatt ma għexet barra mill-pajjiż hi l-ewwel riedet tagħmel apprendistat iżda kienet qed taħseb jekk hi jkollhiex permess li tagħmlu mingħajr ma tkun irreġistrata fi programm edukattiv (fi Franza dan huwa prerekwiżit). Barra minn hekk, hi ma kinitx taf xi drittijiet kien se jkollha bħala apprendista f'dawk il-pajjiżi u jekk hux se tirċievi protezzjoni soċjali jew tkun intitolata għal kumpens jew tħallas.

Fl-2013, biex ikun aktar faċli għaż-żgħażagħ biex isibu esperjenza ta' xogħol ta' kwalità f'pajjiż ieħor tal-UE, il-Kummissjoni se tiżviluppa qafas ta' kwalità għall-apprendistati li jistabbilixxi l-karatteristiċi ewlenin ta' esperjenzi ta' taħriġ ta' kwalità għolja f'termini ta' protezzjoni tad-drittijiet ta' min jitħarreġ u jgħinuhom jagħmlu l-aħjar użu ta' esperjenza tax-xogħol tagħhom. Hija għandha wkoll tirrevedi u tirriforma n-netwerk EURES sabiex tagħmlu aktar adattat għall-ħtieġa reali tas-suq tax-xogħol billi ttejjeb servizzi ta' kollokazzjoni tal-impjiegi għall-ġid ta' dawk li qed ifittxu xogħol kif ukoll għall-kumpaniji. Barra minn hekk, se tniedi inizjattiva pilota b'xi Stati Membri biex ittejjeb l-iskambju tal-informazzjoni dwar EURES dwar traineeships u apprendistati bil-ħsieb li tiġi ffaċilitata aktar t-tranżizzjoni għax-xogħol għaż-żgħażagħ.

Il-Kummissjoni tħeġġeġ lill-Istati Membri biex jimplimentaw malajr il-Garanzija għaż-Żgħażagħ[43] b'mod sostenut u ambizzjuż biex jgħinu liż-żgħażagħ jiksbu esperjenza ta' ħidma.

Azzjoni 2: Sabiex tgħin liż-żgħażagħ ċittadini tal-UE jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom u jidħlu fis-suq tax-xogħol, il-Kummissjoni se tiżviluppa, fl-2013, qafas ta' kwalità għall-apprendistati.

[41] Studju tal-Kummissjoni Ewropea dwar ħarsa ġenerali komprensiva dwar l-arranġamenti tal-esperjenzi ta' taħriġ fl-Istati Membri - 2012 - http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=6717.

[42] Studju Ewropew dwar il-Forum taż-Żgħażagħ - 2011 - "Appredistati żvelati" - http://issuu.com/yomag/docs/yfj_internsrevealed_web.

[43] Il-Garanzija għaż-Żgħażagħ hija skema li tiżgura li ż-żgħażagħ kollha taħt l-età ta' 25 sena jirċievu offerta ta' xogħol ta' kwalità tajba, edukazzjoni kontinwa, apprendistat jew traineeship fi żmien erba' xhur minn meta jsiru diżokkupati jew jieqfu mill-edukazzjoni formali, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill adottata fit-22 ta' April 2013.

Il-Kummissjoni se tippreżenta inizjattiva fl-2013 biex timmodernizzaw l-EURES biex ittejjeb ir-rwol u l-impatt tas-servizzi tal-impjieg fil-livell nazzjonali u biex ittejjeb il-koordinazzjoni ta' mobbiltà tax-xogħol fl-UE. Minbarra r-riforma tal-EURES, il-Kummissjoni se tniedi inizjattiva bi prova biex jitjieb l-iskambju ta' informazzjoni dwar l-opportunitajiet ta' traineeships u apprendistati permezz tal-EURES.

2.2 - It-tnaqqis tal-burokrazija żejda fl-Istati Membri

It-tneħħija ta' ostakli amministrattivi u s-simplifikazzjoni tal-proċeduri għaċ-ċittadini tal-UE li qed jgħixu u jivvjaġġaw fl-UE

Dokumenti tal-identità u r-residenza taċ-ċittadini

Li jiċċaqilqu u jgħixu liberament fl-UE huwa d-dritt li ċ-ċittadini tal-UE jassoċċjaw l-aktar direttament maċ-ċittadinanza tal-UE[44]. Skont Eurobarometer 2013 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE[45], kważi disa' minn 10 ċittadini tal-UE jafu li għandhom dan id-dritt ta' moviment liberu.

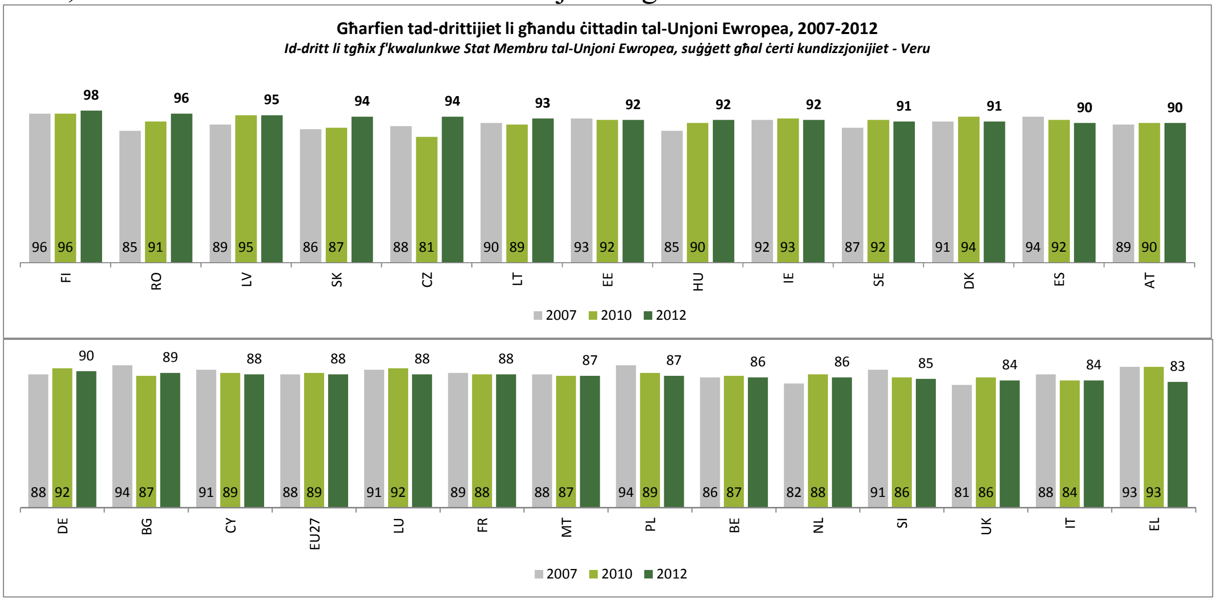

Sors: Eurobarometer 2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE

Madankollu, kważi wieħed minn kull ħamsa mill-parteċipanti kollha fil-konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE[46] rrappurtaw problemi meta jmorru jew jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE (17 %); Dawn jinkludu l-ostakli amministrattivi bid-dokumenti meta jkunu jridu jivvjaġġaw jew jagħtu prova tal-identità tagħhom fl-UE. Inkjesti dwar il-moviment ħieles u r-residenza inkludew 21 % tal-mistoqsijiet imressqa lil Your Europe Advice[47] fl-2012 u 13 % tat-total tal-każijiet SOLVIT fl-2012[48].

---

44 Eurobarometer speċjali 75.1 — L-Ombudsman Ewropew u d-Drittijiet taċ-Ċittadini - Lulju 2011 - http://www.ombudsman.europa.eu/en/press/statistics/eb751_eb_report.faces.

45 http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_374_361_en.htm#365.

46 http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/eu-citizen-brochure_en.pdf.

47 Your Europe Advice hu servizz ta' pariri legali għall-pubbliku li jikkonsisti minn grupp ta' avukati li jkopru l-lingwi uffiċjali kollha tal-UE u huma familjari kemm mal-liġi tal-UE u liġijiet nazzjonali fil-pajjiżi kollha tal-UE. http://europa.eu/youreurope/advice/index_en.htm.

48 SOLVIT tittratta problemi b'element transfruntiera li jiġu mill-applikazzjoni ħażina tal-liġi tal-UE mill-awtoritajiet pubbliċi fl-Istati Membri tal-UE. http://ec.europa.eu/solvit/.

Iċ-ċittadini tal-UE li joqogħdu f'pajjiż tal-UE li mhux pajjiżhom għal aktar minn tliet xhur jistgħu jkunu rikjesti jirreġistraw mal-awtoritajiet lokali, f'liema każ huma jirċievu ċertifikat ta' reġistrazzjoni. Madankollu, dawn iċ-ċertifikati ma jkunux dejjem aċċettati bħala dokumenti ta' identità fl-UE (b'mod partikolari minn entitajiet privati bħal banek, kumpaniji, eċċ.) u ċ-ċittadini ma jkunux jistgħu jużawhom bħala dokumenti tal-ivvjaġġar, anki fl-UE. Problemi simili jinħolqu għaċ-ċittadini tal-UE li għandhom karti tal-identità maħruġa f'pajjiżhom stess u ħafna drabi ma jistgħux jistrieħu fuqhom fit-tranżazzjonijiet tagħhom f'pajjiżi oħra tal-UE. Kumpaniji privati jħossuhom inċerti li jaċċettaw dokumenti 'barranin' bħala prova tal-identità billi l-format ta' dawn id-dokumenti, b'differenza mill-passaporti, mhijiex armonizzata fil-livell tal-UE. Iċ-ċittadini tal-UE li jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE jħabbtu wiċċhom ukoll ma' diffikultajiet meta jkunu jridu jiksbu jew iġeddu karta tal-identità jew passaport biex jivvjaġġaw fl-UE fi żmien qasir, b'mod partikolari meta l-eqreb konsulat huwa f'pajjiż ieħor.

Sanna, li hija Finlandiża u tgħix fi Munich, irriżervat titjira lejn il-Finlandja iżda, jumejn qabel ma telqet, sfat misruqa u l-passaport u karta tal-identità tagħha huma misruqa. Sanna ma tistax tikseb passaport ġdid fiż-żmien, minħabba li l-uniċi rappreżentanzi konsulari Finlandiża fil-Ġermanja li jistgħu joħorġu passaport huma f'Berlin u Hamburg, u hi ma tistax tmur hemm fi żmien daqshekk qasir. Fl-ajruport, meta hi turi biss iċ-ċertifikat tar-reġistrazzjoni Ġermaniża tagħha, il-linja tal-ajru tirrifjuta milli tħalliha fuq l-ajruplan, billi tikkwota r-regolamenti ta' sigurtà.

Fil-konsultazzjoni pubblika dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE, iċ-ċittadini talbu għal soluzzjonijiet biex jissimplifikaw il-ħajja tagħhom u tissaħħaħ l-identifikazzjoni tagħhom mal-UE, fosthom permezz tad-dokumenti Ewropej uniformi, fejn applikabbli[49]. Il-Kummissjoni se *inter alia* tikkunsidra jekk ikunx xieraq li jiġu stabbiliti regoli għal format komuni sikur għaċ-ċertifikati tar-reġistrazzjoni maħruġa lil ċittadini tal-UE mill-Istati Membri u għal dokumenti ta' residenza maħruġa lil membri tal-familja tagħhom. Din l-inizjattiva se tippermetti liċ-ċittadini tal-UE u l-familji tagħhom li jużaw dokument wieħed fil-ħajja tagħhom ta' kuljum u jsolvu l-problemi li jiltaqgħu magħhom fit-tranżazzjonijiet tagħhom ma' entitajiet privati f'pajjiżi oħra tal-UE, filwaqt li ttejjeb ukoll is-sigurtà ta' dokumenti tal-ivvjaġġar.

Sabiex ikomplu jitnaqqsu l-piżijiet amministrattivi, iċ-ċittadini tal-UE għandhom jingħataw ukoll l-għażla li jużaw tali ċertifikati ta' reġistrazzjoni sikura bħala dokumenti tal-ivvjaġġar għal vjaġġ fl-UE, jekk tali dokumenti jkunu maħruġa mill-Istat Membru fejn għandhom ir-residenza.

Azzjoni 3: Fl-2013 u fl-2014 il-Kummissjoni se taħdem fuq soluzzjonijiet biex jitneħħew l-ostakoli li jaffaċċjaw iċ-ċittadini tal-UE u l-membri tal-familja tagħhom li jgħixu f'pajjiż tal-UE li mhux pajjiżhom fir-rigward tal-identità u dokumenti ta' residenza maħruġa mill-Istati Membri, inkluż permezz tad-dokumenti Ewropej uniformi fakultattivi għaċ-ċittadini, fejn applikabbli.

Formalitajiet transfruntiera tat-tassazzjoni taċ-ċittadini

Iċ-ċittadini tal-UE jistgħu jgħixu f'pajjiż wieħed, li jaħdmu f'ieħor u jkollhom proprjetà f'terz. Dan jista' jkun diffiċli għalihom li jkunu jafu fejn għandhom iħallsu t-taxxa tagħhom u kif

[49] L-azzjoni taħt konsiderazzjoni se tkun applikabbli biss għall-Istati Membri li joħorġu ID jew dokumenti tar-reġistrazzjoni.

jagħmlu dan. L-ostakoli tal-lingwa u n-nuqqas ta' kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet tat-taxxa ta' pajjiżi differenti meta jiġu biex isolvu kwistjonijiet transfruntiera tat-tassazzjoni ma jagħmlux l-affarijiet aktar faċli. Iċ-ċittadini jistgħu wkoll ikunu affrontati minn ostakli amministrattivi konsiderevoli, b'mod partikolari meta jitolbu rimborż ta' taxxa dovuta minn pajjiżi oħra jew minħabba sistemi tat-taxxa konfliġġenti fi Stati Membri differenti, u dan jista' anki jwassal għall-istess dħul li jkun intaxxat darbtejn minn Stati Membri differenti. Mistoqsijiet dwar it-taxxa biss kienu jagħmlu 9 % tan-numru totali tal-każijiet SOLVIT fl-2012. Your Europe Advice, servizzi ta' assistenza bħal Ċentri tal-Konsumatur f'reġjuni transfruntiera, u EURES jirrappurtaw li huma jirċievu wkoll ħafna u diversi mistoqsijiet dwar it-taxxa.

Ylva li hija Svediża hija miżżewġa lil Martin li huwa Slovakk. Huma jgħixu fl-Isvezja u issa t-tnejn li huma rtiraw mix-xogħol. Filwaqt li Ylva ħadmet biss fl-Isvezja, Martin ħadem ukoll fis-Slovakkja. Huma jixtiequ li jmorru joqogħdu fil-Pajjiżi l-Baxxi biex ikunu ħdejn ulied uliedhom iżda għandhom ħafna mistoqsijiet rigward is-sitwazzjoni fiskali tagħhom u ma jafux lil min iridu jikkuntattjaw. Kif se jiġu ntaxxati l-pensjonijiet tagħhom ladarba jiċċaqilqu? Xi ngħidu dwar it-taxxa possibbli tas-suċċessjoni? X'għandhom jagħmlu jekk isofru tassazzjoni doppja wara li jkunu ċċaqilqu? Jekk iżommu d-dar Svediża tagħhom fejn se jħallsu t-taxxa fuq il-proprjetà u fejn se jiġi ntaxxat id-dħul minn dik il-proprjetà?

Matul l-2013, il-Kummissjoni se tidentifika l-aħjar prattiki fil-pajjiżi tal-UE fir-rigward ta' għajnuna liċ-ċittadini f'sitwazzjonijiet fiskali transfruntiera u se timpenja ruħha f'diskussjonijiet ta' segwitu mal-awtoritajiet nazzjonali biex tippromwovi l-adozzjoni tagħhom b'mod aktar wiesgħa. L-aqwa prattiċi jistgħu jinkludu punti ta' kuntatt għall-informazzjoni fl-amministrazzjonijiet nazzjonali speċjalizzati fi kwistjonijiet ta' taxxa transfruntiera, websajts li jipprovdu informazzjoni bażika għaċ-ċittadini u tindirizzahom lejn punt ta' kuntatt xieraq, is-simplifikazzjoni tal-proċeduri relatati mat-talba għal tnaqqis ta' tassazzjoni doppja u t-taxxa żejda applikati barra mill-pajjiż, il-kodiċi ta' dawk li jħallsu t-taxxa li jiddeskrivu drittijiet u obbligi bażiċi ta' min iħallas it-taxxa, u kooperazzjoni mill-qrib bejn il-pajjiżi tal-UE fis-soluzzjoni ta' tilwim transfruntiera dwar it-taxxa.

Il-Kummissjoni se tqabbel dan b'inizjattiva ġdida ta' konformità mifruxa mal-UE biex ikun żgurat li l-liġijiet tal-Istati Membri kollha li jaffettwaw it-tassazzjoni tal-persuni mobbli jkunu konformi mal-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja u li dawn iċ-ċittadini ma jesperjenzawx piż amministrattiv żejjed u spejjeż addizzjonali meta jeżerċitaw id-dritt tagħhom li jiċċaqilqu lejn Stati Membri oħra biex jaħdmu jew jgħixu hemm.

Azzjoni 4: Fl-2013, il-Kummissjoni se tieħu inizjattivi biex tippromwovi l-aħjar prattika tat-taxxa f'sitwazzjonijiet transfruntiera u tiżguraw l-applikazzjoni korretta tal-liġi tal-UE sabiex tagħmilha eħfef għaċ-ċittadini Ewropej li jiċċaqilqu jew li joperaw bejn il-fruntieri biex jittrattaw ma' settijiet differenti ta' regoli tat-taxxa u, b'mod partikolari, biex tiġi evitata t-tassazzjoni doppja.

Burokrazija tal-karozzi taċ-ċittadini

Bħalissa t-testijiet dwar il-kundizzjoni tal-vetturi għat-triq jiġu mmexxija b'mod differenti madwar l-Unjoni, b'diversi kategoriji tal-vetturi li għandhom jiġu ttestjati, intervalli differenti tat-test, il-metodi differenti ta' ttestjar u valutazzjonijiet differenti ta' difetti. Konsegwentement, wieħed u l-istess vettura jistgħu jiġu ttestjati f'pajjiżi differenti tal-UE b'riżultati differenti, li jwasslu għal livelli differenti ta' sikurezza. Bħala konsegwenza ta' dawn l-istandards diverġenti, il-pajjiżi tal-UE ma jirrikonoxxux iċ-ċertifikati tekniċi ta'

xulxin. Dan jinvolvi piż amministrattiv u spejjeż żejda għaċ-ċittadini li jivvjaġġaw lejn pajjiż ieħor bil-karozza tagħhom.

Monika, li hi Litwana, taħdem f'lukanda f'ċentru Awstrijak tal-iskijjar ħames xhur fis-sena. Minħabba li t-test tal-affidabbiltà stradali annwali tal-karozza tagħha huwa dovut f'Marzu, meta hi tkun fl-Awstrija, hi trid tinterrompi s-soġġorn tagħha u ssuq it-triq kollha lura lejn il-Litwanja sempliċiment biex tippreżenta l-karozza tagħha għat-test perjodiku. Ikun tant aktar faċli u sikur jekk hi tista' tagħmel it-test fl-Awstrija u jkollu ċertifikat tal-affidabilità stradali rikonoxxut awtomatikament fil-Litwanja, u fi kwalunkwe pajjiż ieħor fl-UE.

Fl-2012, il-Kummissjoni għamlet proposti[50] biex tistabbilixxi standards minimi għall-kontroll u s-sikurezza ta' karozzi (billi tgħolli l-kwalità tal-ittestjar, billi introduċiet rekwiżiti għal tagħmir tal-ittestjar, it-tisħiħ tal-ħiliet tal-ispetturi, it-tisħiħ tal-prinċipji tas-superviżjoni taċ-ċentri ta' ttestjar). Filwaqt li tibni fuq standards armonizzati għall-kontroll tal-affidabilità stradali tal-vetturi, il-Kummissjoni se tieħu passi konkreti, matul l-2014, lejn il-ħolqien ta' "pjattaforma elettronika tal-informazzjoni dwar il-vetturi" sabiex tiffaċilita r-rikonoxximent taċ-ċertifikati tal-affidabbiltà stradali.

Azzjoni 5: Li tobni fuq il-ħidma tagħha biex ittejjeb is-sikurezza taċ-ċittadini fit-toroq, il-Kummissjoni, matul l-2014, se tieħu passi lejn it-twaqqif ta' "pjattaforma ta' informazzjoni dwar il-vettura" sabiex tiffaċilita r-rikonoxximent taċ-ċertifikati tal-affidabbiltà stradali, li jagħmilha aktar faċli u sikur għaċ-ċittadini li jivvjaġġaw lejn pajjiż ieħor tal-UE bil-karozza tagħhom.

2.3 - Jiġu protetti dawk l-aktar vulnerabbli fl-UE

It-tneħħija tal-ostakli għaċ-ċittadini b'diżabbiltà u aktar tisħiħ tad-drittijiet proċedurali għaċ-ċittadini, filwaqt li titqies is-sitwazzjoni speċifika tat-tfal u ċ-ċittadini vulnerabbli

Iċ-ċittadini b'diżabbiltajiet

Hemm madwar 80 miljun persuna b'diżabbiltajiet fl-Unjoni Ewropea. Huma ta' sikwit ikollhom aċċess għal ċerti drittijiet, b'mod partikolari b'konnessjoni mat-trasport pubbliku jew istituzzjonijiet kulturali, marbuta mal-karta tagħhom tad-diżabbiltà. B'differenza għall-karti tal-parkeġġ għall-persuni b'diżabbiltà li għalihom ġie stabbilit mudell komuni tal-UE kważi 15-il sena ilu, il-karti tad-diżabbiltà huma rikonoxxuti biss fil-livell nazzjonali, u dan jagħmel l-affarijiet diffiċli għal persuni b'diżabbiltà li jkunu qed jivvjaġġaw f'pajjiż ieħor tal-UE.

Seán, ċittadin Irlandiż b'diżabbiltà, jixtieq jingħaqad ma' sħabu fil-ġita skolastika annwali tagħhom. Madankollu, mhuwiex ċert dwar jekk il-karta Irlandiża tiegħu tad-diżabbiltà tkunx rikonoxxuta f'pajjiżi oħra tal-UE u li għalhekk jibbenefika mill-aċċess għat-trasport li jgawdu minnu r-residenti lokali b'diżabbiltà. Li kieku Seán kellu karta tal-UE dwar id-Diżabbiltà kien ikun assigurat dwar l-aċċess għal xi wħud mill-benefiċċji speċifiċi li ċ-ċittadini ta' dak il-pajjiż igawdu minnhom.

[50] Proposta għal Regolament dwar it-testijiet perjodiċi tal-affidabbiltà stradali għal vetturi bil-mutur u t-trejlers tagħhom COM(2012) 380, proposta għal Regolament dwar l-ispezzjoni teknika waqt it-traġit tal-affidabbiltà stradali ta' vetturi kummerċjali li jiċċirkolaw fl-Unjoni COM(2012) 382 u proposta għal Direttiva dwar id-dokumenti ta' reġistrazzjoni għall-vetturi COM(2012) 381.

Il-Kummissjoni se tniedi inizjattiva bi prova bil-għan li tkun żviluppata Karta tal-UE dwar id-Diżabbiltà rikonoxxuta b'mod reċiproku li se tiffaċilita t-trattament ugwali tal-persuni b'diżabbiltà li jivvjaġġaw lejn pajjiżi oħra tal-UE, meta jkun involut l-aċċess għat-trasport, it-turiżmu, il-kultura, u l-postijiet ta' divertiment.

Azzjoni 6: Il-Kummissjoni se tiffaċilita l-mobilità tal-persuni b'diżabbiltà fl-UE billi tappoġġa, fl-2014, l-iżvilupp ta' Karta tal-UE dwar id-Diżabbiltà rikonoxxuta b'mod reċiproku biex tiżgura aċċess ugwali fl-UE għal ċerti benefiċċji speċifiċi (prinċipalment fl-oqsma tat-trasport, it-turiżmu, il-kultura u d-divertiment).

Id-drittijiet proċedurali taċ-ċittadini

Kulħadd huwa preżunt innoċenti sakemm jinsab li huwa ħati[51]. Regoli nazzjonali diverġenti li jirregolaw l-preżunzjoni tal-innoċenza jistgħu jikkumplikaw il-kooperazzjoni tal-pulizija u dik ġudizzjarja u r-rikonoxximent reċiproku tas-sentenzi. Dawn joħolqu wkoll inċertezza għaċ-ċittadini fir-rigward tal-protezzjoni li jistgħu jiksbu f'pajjiż ieħor tal-UE. Barra minn hekk, id-dritt għal għajnuna legali fi proċedimenti kriminali tvarja[52] b'mod konsiderevoli fl-Istati Membri u persuni suspettati jew akkużati fi proċedimenti kriminali f'pajjiż ieħor tal-UE bħalissa mhumiex dejjem garantiti assistenza legali effettiva u f'waqtha.

Ċerti persuni suspettati jew akkużati huma aktar vulnerabbli għaliex, minħabba l-età jew il-kundizzjoni mentali jew fiżika tagħhom, dawn ikollhom diffikultajiet biex jifhmu, isegwu jew effettivament jipparteċipaw f' diskussjonijiet. Dan jista' jaffettwa d-dritt tagħhom għal proċess ġust u jfisser li huwa dejjem iktar importanti li l-preżunzjoni tal-innoċenza u għajnuna legali huma garantiti. Fil-konsultazzjoni pubblika dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE, 73 % ta' dawk li wieġbu appoġġaw l-idea li jingħataw salvagwardji lit-tfal u l-adulti vulnerabbli sabiex jiżguraw proċess ġust li għandu japplika f'kull pajjiż tal-UE.

Christian, żagħżugħ ta' 16-il sena li qed jgħix mal-ġenituri tiegħu f'pajjiż tal-UE barra l-pajjiż ta' oriġini tiegħu ġie arrestat fid-dar u ttieħed fl-għassa tal-pulizija għall-investigazzjonijiet f'konnessjoni ma' serq ta' karozza li nstabet dak il-jum ħdejn il-blokka fejn huwa għex. Huwa ġie interrogat għal madwar sitt sigħat, li matulhom huwa l-ewwel ċaħad kwalunkwe involviment f'serq u wara ammetta li seraq il-karozza wara li l-pulizija qallu li l-konfessjoni tiegħu jkollha impatt pożittiv fuq ir-riżultat tal-każ tiegħu. Christian ġie interrogat mingħajr ma tħalla jikkuntattja lill-ġenituri tiegħu u mingħajr il-preżenza ta' avukat. Huwa ma kienx infurmat dwar id-dritt tiegħu li jibqa' sieket u li ma jinkriminax lilu nnifsu.

Il-Kummissjoni għandha l-ħsieb li tipproponi, sa tmiem l-2013, pakkett ta' strumenti li jiggarantixxu l-preżunzjoni ta' innoċenza u għajnuna legali meta ċittadin huwa susspettat jew akkużat fi proċedimenti kriminali f'pajjiż ieħor tal-UE u biex issaħħaħ id-drittijiet proċedurali ta' tfal u persuni vulnerabbli.

Azzjoni 7: Il-Kummissjoni, sal-aħħar tal-2013, se tipproponi pakkett ta' strumenti legali biex tkompli ssaħħaħ id-drittijiet proċedurali taċ-ċittadini meta huma jkunu ssuspettati jew

[51] Dan il-prinċipju bażiku tal-liġi kriminali huwa stabbilit fl-Artikolu 48 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE u fl-Artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-drittijiet tal-bniedem; dan jirriżulta wkoll mit-tradizzjonijiet kostituzzjonali komuni għall-Istati Membri.

[52] Id-dritt għall-għajnuna legali huwa stabbilit fl-Artikolu 47 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE u fl-Artikolu 6(3) tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem.

akkużati fi proċedimenti kriminali, filwaqt li titqies is-sitwazzjoni speċifika tat-tfal u ċittadini vulnerabbli.

2.4 - Eliminazzjoni tal-ostakoli għax-xiri fl-UE

Talbiet żgħar taċ-ċittadini

F'dawn l-aħħar 12-il xahar, erbgħa minn kull 10 ċittadini xtraw jew ordnaw oġġetti jew servizzi permezz tal-Internet għal finijiet privati (40 %). Aktar Ewropej qed jixtru oġġetti jew servizzi mingħand bejjiegħa bbażati f'pajjiżi oħra tal-UE milli kienu sentejn ilu (+ 4 punti perċentwali). Kważi wieħed minn kull tlieta jixtru oġġetti onlajn kif ukoll offlajn, minn negozji bbażati fi Stati Membri oħra (30 %)[53]. Il-fatt li x-xiri fl-UE huwa aktar faċli jista' jfisser li hemm aktar tilwim u dawn għandhom jiġu solvuti b'mod rapidu u faċli mod sabiex ma jiġux skoraġġati ċ-ċittadini.

Ir-Regolament Ewropew dwar Talbiet Żgħar[54], introduċa għadd ta' soluzzjonijiet prattiċi biex jiffaċilitaw il-litigazzjoni transfruntiera għal talbiet taħt l-EUR 2 000, bħall-eliminazzjoni tal-ħtieġa li jkollok is-sentenza rikonoxxuta fil-każ tal-infurzar barra mill-pajjiż jew li tippermetti għal proċedura bil-miktub bbażata fuq formola standard. Madankollu, it-talbiet taċ-ċittadini indirizzati lill-Kummissjoni juru li hemm bżonn li tissaħħaħ il-leġiżlazzjoni eżistenti, b'mod partikolari biex jindirizzaw nuqqasijiet prattiki osservati f'bosta Stati Membri bħalma huma n-nuqqas ta' assistenza prattika sabiex jimlew l-applikazzjoni, it-tbegħid mill-prinċipju ta' proċedimenti bil-miktub, smigħ mhux meħtieġ, l-użu insuffiċjenti ta' telekonferenzi u vidjokonferenzi għas-smigħ ta' xhieda, eċċ.

Tibor, li jgħix fl-Ungerija, irid jixtri sett tat-televiżjoni ġdid. Huwa sab is-sett ideali f'ħanut fil-qrib għal *EUR 2 750* iżda ddeċieda li jiċċekkja fuq l-internet għal prezz aħjar. Huwa sab eżattament l-istess sett tat-televiżjoni għal *EUR 2 200* u ordnah onlajn. *Is-sett tat-televiżjoni wasal fil-ħin, imma b'sorpriża kien iswed, u mhux lewn il-fidda kif kien ordna. Huwa rritorna t-TV u talab flusu lura. Il-bejjiegħ baqa' sieket. Billi l-bejjiegħ kien lokat fil-Portugall, hu beda jaħseb kif jista' jsib rimedju. Ħabib tiegħu qallu dwar il-proċedura Ewropea għal Talbiet Żgħar fuq il-Portal Ewropew tal-Ġustizzja Elettronika[55] u mal-ewwel sab il-vantaġġi kollha: kien possibbli li ssir talba fl-Ungerija u mhux fil-Portugall, mingħajr ma jħallas l-ispejjeż tal-avukat, u anki mingħajr il-bżonn li wieħed imur il-qorti! Imbagħad induna li din il-proċedura faċli mhux se tkun disponibbli għalih billi l-livell limitu għal talbiet skont il-proċedura kien biss ta' EUR 2 000.*

Iċ-ċittadini jqisu li jekk jogħla l-livell limitu għal proċedura Ewropea għal Talbiet Żgħar jagħmilha eħfef għall-konsumaturi biex jiksbu rimedju f'pajjiż ieħor tal-UE[56]. Fl-Eurobarometer tal-2013 dwar talbiet żgħar, dawk li wieġbu qalu li dawn ikunu l-iktar mħeġġa jidħlu l-qorti f'pajjiżhom minn dawn il-fatturi li ġejjin: ikun kapaċi jwettqu proċedimenti biss bil-miktub mingħajr ma jmorru fiżikament il-qorti (37 %), ikunu kapaċi jwettqu proċedimenti mingħajr ma jkollhom għalfejn jagħtu struzzjonijiet lil avukat (31 %), u iwettiq l-proċedimenti onlajn (20 %). Il-Kummissjoni se tirrevedi r-regoli eżistenti biex tissimplifika

[53] Eurobarometer speċjali 395 dwar il-proċedura Ewropea għal Talbiet żgħar -April 2013 (minn hawn' il quddiem - Eurobarometer tal-2013 dwar talbiet żgħar) - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_399_380_en.htm#395.

[54] Fis-seħħ mill-1 ta' Jannar 2009.

[55] https://e-justice.europa.eu/home.do.

[56] Ara l-konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE b'mod partikolari.

aktar il-proċedura Ewropea għal Talbiet Żgħar, tassigura li l-faċilitajiet offruti mill-proċedura jintużaw biex fil-potenzjal sħiħ tagħhom u tgħoll l-limitu massimu attwali għal massimu ta' EUR 25 000. Ir-Regolament inkwistjoni se joħloq ukoll ambjent legali li fejn iċ-ċittadini jkunu jistgħu jwettqu l-proċedura onlajn.

Azzjoni 8: Sa tmiem l-2013, il-Kummissjoni se tirrevedi l-proċedura Ewropea għal talbiet żgħar biex tiġi ffaċilitata s-soluzzjoni tat-tilwimiet dwar xiri f'pajjiż ieħor tal-UE.

Ċittadini li jixtru onlajn

Il-konsumaturi Ewropej jibbenefikaw minn leġiżlazzjoni li tiggarantilhom trattament ġust, is-sikurezza tal-prodotti li jiksbu, informazzjoni komprensiva qabel ma jixtru, u, kif ġie enfasizzat hawn fuq, rimedji meta xi ħaġa tmur ħażin[57]. Dan l-aħħar, fi Frar 2013, il-Kummissjoni adottat pakkett ta' miżuri biex titjieb is-sikurezza tal-prodotti tal-konsumatur, inklużi dawk mixtrija onlajn, bil-ħsieb li tissaħħaħ il-fiduċja taċ-ċittadini u tistimula l-bejgħ[58].

Minkejja din il-protezzjoni, iċ-ċittadini għadhom jaffaċċjaw il-problemi partikolarment meta jixtru onlajn, kif irrappurtat minn kważi wieħed minn kull erba' parteċipanti (24 %) f'konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE. Il-konsumaturi ta' spiss jitilfu informazzjoni kruċjali meta wieħed iqabbel jew jixtri prodotti diġitali (pereż. downloads awdjoviżivi bħal mużika, films jew logħob). Fejn hemm informazzjoni, dawk li mhumiex esperti mhux dejjem jistgħu jifhmuha. Notevolment dawn jsibuha diffiċli biex jiddeterminaw jekk se jkunux jistgħu jużaw il-prodott fuq tagħmir tagħhom jew jiġġudikaw il-kwalità huma se jiksbu.

Florian qed ifittex l-aħjar post biex jixtri u jniżżel l-album il-ġdida tal-grupp favorit tiegħu tar-rock. Dan huwa disponibbli bħala li jista' jitniżżel minn ħanut ewlieni onlajn. Biss wara jirrealizza li għandu bżonn ukoll li jixtri l-music player minn dan il-ħanut sabiex idoqqu. Il-wiri li hu faċli għall-utent ta' informazzjoni rilevanti dwar il-karatteristiċi prinċipali, l-interoperabbiltà u l-funzjonalità jippermettu lil Florian biex iqabbel l-offerti faċilment u jixtri fajls tal-mużika ta' kwalità għolja li jaħdem fuq l-awdjo player tiegħu.

Il-Kummissjoni biħsiebha tiżgura li l-konsumaturi li jixtru prodotti diġitali jirċievu l-informazzjoni prinċipali b'mod li tinftiehem u b'manjiera komparabbli.

Din se tgħin lill-awtoritajiet nazzjonali biex jinfurzaw ir-regoli tal-protezzjoni tal-konsumatur billi tagħti gwida dwar l-obbligi ta' informazzjoni għall-prodotti diġitali. Il-Kummissjoni se tiżviluppa wkoll mudell uniformi u faċli għal wiri ta' informazzjoni ewlenija (pereż. prezz, it-tip ta' kuntratt, id-dritt ta' rtirar, l-interoperabbiltà ma' ħardwer u softwer, il-funzjonalità bħal format diġitali użati, kwalità tal-fajl, id-daqs tal-fajl, portabilità għal ma' apparati oħra li huma

[57] Ara r-Rapport tal-2010 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE "Inżarmaw l-ostakli għad-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE" (COM(2010) 603 finali) b'mod partikolari l-azzjonijiet minn 9 sa 13, "L-Aġenda tal-konsumaturi" (COM(2012) 225 finali), u l-Att dwar is-Suq Uniku II - Flimkien għal tkabbir ġdid (COM(2012) 573 finali).

[58] Il-Pakkett dwar is-Sikurezza tal-Prodotti u s-Sorveljanza tas-Suq jikkonsisti, fost l-oħrajn, minn proposta għal Regolament dwar is-sigurtà tal-prodotti tal-konsumatur (COM(2013) 78), proposta għal Regolament dwar is-sorveljanza tas-suq ta' prodotti (COM(2013) 75) u Komunikazzjoni mill-Kummissjoni li tistipula 20 azzjoni għal prodotti aktar sikuri u prodotti aktar konformi għall-Ewropa: pjan ta' azzjoni pluriennali għas-sorveljanza tal-prodotti fl-UE (COM(2013) 76). Id-dokumenti huma disponibbli fuq http://ec.europa.eu/consumers/safety/psmsp/index_en.htm.

proprjetà tal-konsumatur, il-possibbiltà li jsiru kopji privati, eċċ.) li se jidhru fuq l-iskrin fil-mument it-tajjeb (pereż. meta ssir l-offerta).

Dan jagħmilha wkoll aktar diffiċli meta tiġi biex wieħed jipparagunaw prodotti diġitali u jiffaċilita l-iżvilupp ta' websajts ta' tqabbil preċiż. Aktar minn 80 % tal-konsumaturi Ewropej użaw websajts tal-paragun tal-prezzijiet fl-2010, b'ħames minn kull 10 konsumaturi jużawhom mill-inqas darba fix-xahar[59]. Il-Kummissjoni, f'konsultazzjoni mal-partijiet interessati, se tkompli l-ħidma tagħha biex titjieb it-trasparenza u l-affidabbiltà ta' dawn l-għodod ta' tqabbil għall-konsumaturi[60].

Il-Kummissjoni għandha l-ħsieb ukoll li tniedi, sar-Rebbiegħa 2014, kampanja ta' sensibilizzazzjoni madwar l-UE sabiex iċ-ċittadini jsiru aktar konxji tad- drittijiet tagħhom bħala konsumaturi u għalhekk itejbu l-kunfidenza fis-suq diġitali onlajn.

Azzjoni 9: Il-Kummissjoni, sar-Rebbiegħa 2014, se tiżviluppa b'koperazzjoni mill-qrib ma' infurzaturi nazzjonali u l-partijiet interessati rilevanti, mudell għal wiri onlajn ta' rekwiżiti prinċipali sabiex it-tagħrif dwar prodotti diġitali jkun aktar ċar u faċli biex jiġi pparagunat. Sar-Rebbiegħa 2014, hija se tniedi wkoll kampanja ta' sensibilizzazzjoni mal-UE kollha dwar id-drittijiet tal-konsumatur.

2.5 - Tagħrif immirat u aċċessibbli fl-UE

Id-drittijiet tal-moviment liberu taċ-ċittadini u l-amministrazzjoni lokali

Il-front desks fl-amministrazzjonijiet lokali għandhom rwol ewlieni fl-infurzar tad-drittijiet tal-moviment liberu taċ-ċittadini, għaliex ħafna drabi dawn huma l-ewwel interfaċċa għaċ-ċittadini li jmorru joqogħdu f'belt ġdida u sors primarju ta' informazzjoni u assistenza. Madankollu, l-ilmenti rċevuti mill-Kummissjoni u servizzi tal-għajnuna tal-UE juru li l-problemi ċ-ċittadini tal-UE jiltaqgħu magħhom meta jmorru jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE ħafna drabi huma minħabba l-fatt li l-uffiċjali tal-front-desk fl-amministrazzjonijiet lokali mhumiex suffiċjentement midħla tad-drittijiet tal-moviment liberu taċ-ċittadini tal-UE. Dan huwa kkonfermat mir-riżultati ta' studju tal-Kumitat tar-Reġjuni fl-2012[61] u l-konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE. Wieħed minn kull erba' ċittadini li jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE jirrapportaw problemi (27 %) u kważi wieħed minn kull tnejn jgħidu li l-persunal fl-amministrazzjonijiet lokali ma jkollhomx biżżejjed informazzjoni dwar id-drittijiet tagħhom fl-UE (47 %). Il-persunal impjegat fl-amministrazzjonijiet lokali għaldaqstant għandu jingħata l-għodod biex jifhmu kompletament ir-regoli tal-moviment ħieles.

---

[59] "Studju tas-suq tal-konsumaturi dwar il-funzjonament tal-kummerċ elettroniku" (2011), li sar f'isem il-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ għas-Saħħa u l-Konsumaturi, minn Civic Consulting.

[60] Għal aktar tagħrif, ara r-rapport minn Djalogu bejn diversi Partijiet Interessati dwar l-Għodod ta' Tqabbil: http://ec.europa.eu/consumers/documents/consumer-summit-2013-msdct-report_en.pdf.

[61] L-istudju tal-2012 tal-Kumitat tar-Reġjuni "L-awtoritajiet lokali u reġjonali jippromwovu ċ-ċittadinanza tal-UE u d-drittijiet taċ-ċittadini" - http://www.cor.europa.eu/en/news/forums/Documents/summary_cor_study_citizenship.pdf.

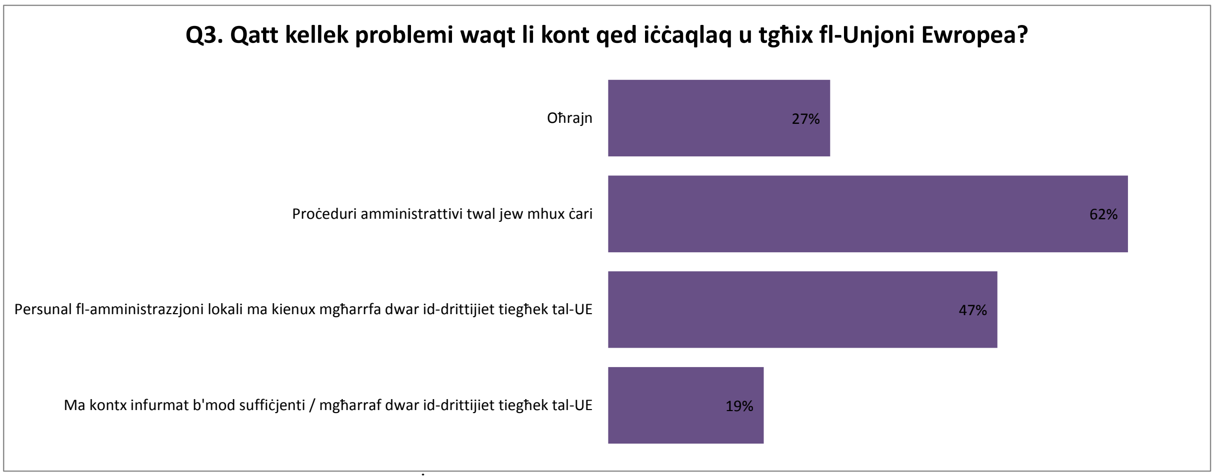

Sors: Konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE - Bażi: Dawk li wieġbu li kienu qegħdin iħabbtu wiċċhom ma' problemi waqt li kienu qed jivvjaġġaw jew jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE

Cécile, li hija Belġjana, u żewġha Nicolás, ċittadin tal-Arġentina, imorru jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE u, hekk kif jibdew jgħixu hemmhekk, Nicolás jgħaddi b'suċċess intervista għal xogħol f'kumpanija lokali. Madankollu, b'reazzjoni għal inkjesta tal-kumpanija, l-uffiċjal fil-muniċipalità jafferma li Nicolás jeħtieġ permess tax-xogħol, filwaqt li ma jirreallizzawx immedjatament li dan ir-rekwiżit ma japplikax għal membri tal-familja ta' ċittadini tal-UE li jeżerċitaw id-dritt tagħhom tal-moviment ħieles. Bħala riżultat, Nicolás ma jingħatax l-impjieg.

Sa tmiem l-2014, il-Kummissjoni se tiżviluppa għodda ta' taħriġ onlajn għall-amministrazzjonijiet lokali biex tiżgura li ċ-ċittadini tal-UE, irrispettivament minn fejn fl-UE jippreżentaw lilhom infushom, se jintlaqgħu minn uffiċjali tal-front-desk li jkollhom għarfien sod dwar id-drittijiet tagħhom u dwar il-kundizzjonijiet u l-proċeduri biex jidħlu fis-seħħ.

Barra minn hekk, mill-2013, il-Kummissjoni se tappoġġa, permezz tal-iskema tagħha tal-ġemellaġġ bejn l-ibliet, skambji tal-aħjar prattika bejn il-muniċipalitajiet u proġetti mmirati lejn it-tisħiħ tal-għarfien dwar id-drittijiet taċ-ċittadini u l-iffaċilitar tal-infurzar tagħhom.

Azzjoni 10: Il-Kummissjoni se tieħu azzjonijiet biex tiżgura li l-amministrazzjonijiet lokali jingħataw l-għodod biex jifhmu kompletament d-drittijiet tal-moviment ħieles taċ-ċittadini tal-UE.

Ċittadini li jkunu qed ifittxu fejn għandhom imorru biex ikollhom id-drittijiet tagħhom rispettati

Ħafna drabi ċ-ċittadini ma jafux x'għandhom jagħmlu meta d-drittijiet tagħhom ma jiġux rispettati u b'mod partikolari jekk huma għandhom imorru għand l-awtoritajiet nazzjonali, l-istituzzjonijiet tal-UE jew istanzi oħrajn bħal tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem. Anki fejn huwa ċar li hija kwistjoni għall-istituzzjonijiet tal-UE, iċ-ċittadini spiss ma jkunux żguri dwar fuq liema waħda għandhom iduru.

L-Eurobarometer tal-2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE juri li ftit inqas minn kwart (24 %) ta' dawk li wieġbu jħossu li huma pjuttost infurmati tajjeb jew tajjeb ħafna dwar x'jistgħu jagħmlu meta d-drittijiet tagħhom tal-UE ma jiġux rispettati. Bejn wieħed u ieħor nofs (51 %) iħossu li mhumiex infurmati tajjeb ħafna filwaqt li kwart ieħor (23 %) jħossu li ma huma infurmati xejn.

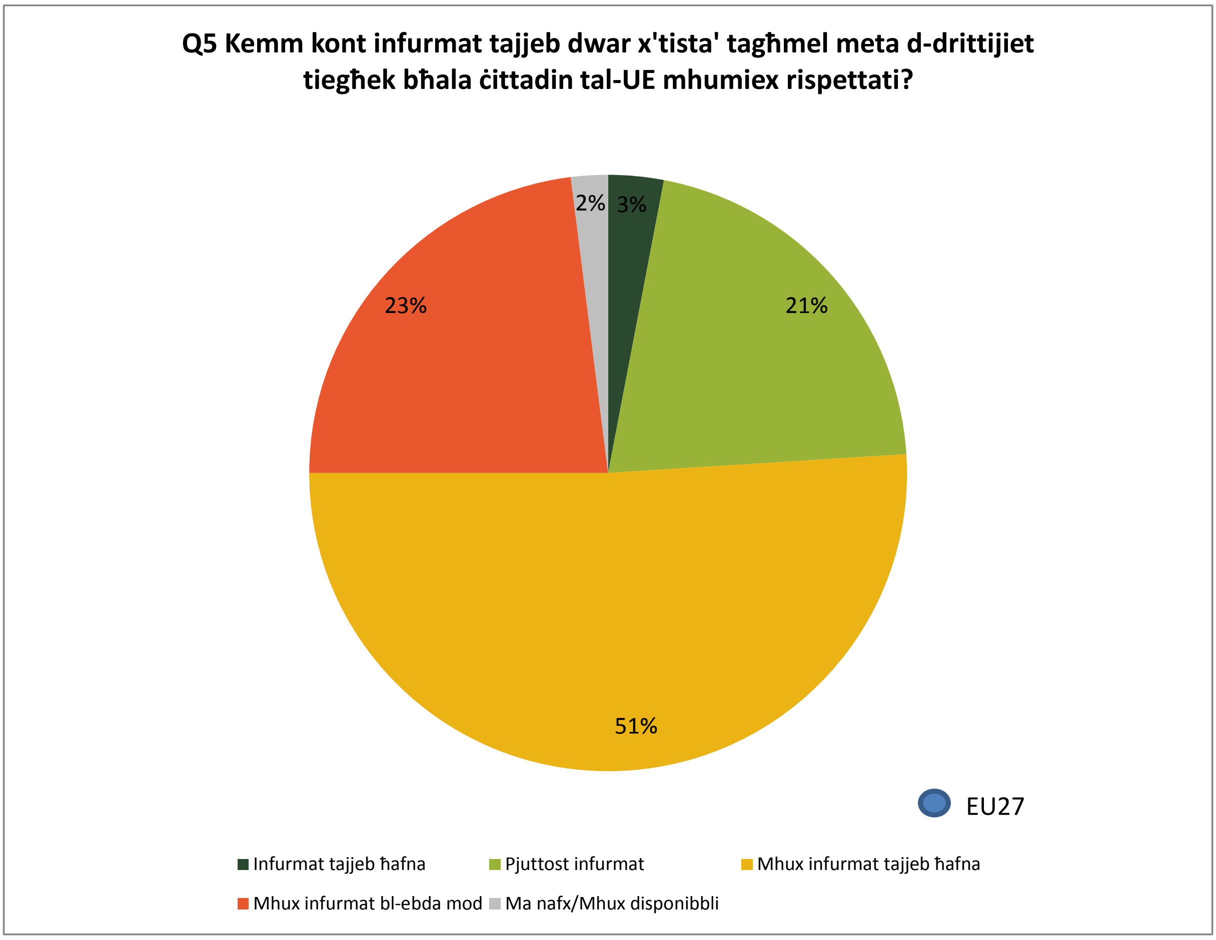

Sors: Eurobarometer 2013 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE

Dawn is-sejbiet ġew ikkonfermati minn konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-ċittadinanza tal-UE. Ħafna minn dawk li wieġbu qalu wkoll li l-għodod elenkati fil-mistoqsija (SOLVIT, Europe Direct, Your Europe Advice) kienu ġodda għalihom. Il-maġġoranza ta' dawk kollha li wieġbu indikaw li jilqgħu għodda onlajn li tippermettilhom li jifhmu faċilment f'liema livell (UE, nazzjonali jew lokali) il-problema tagħhom tkun l-aħjar solvuta (63 %).

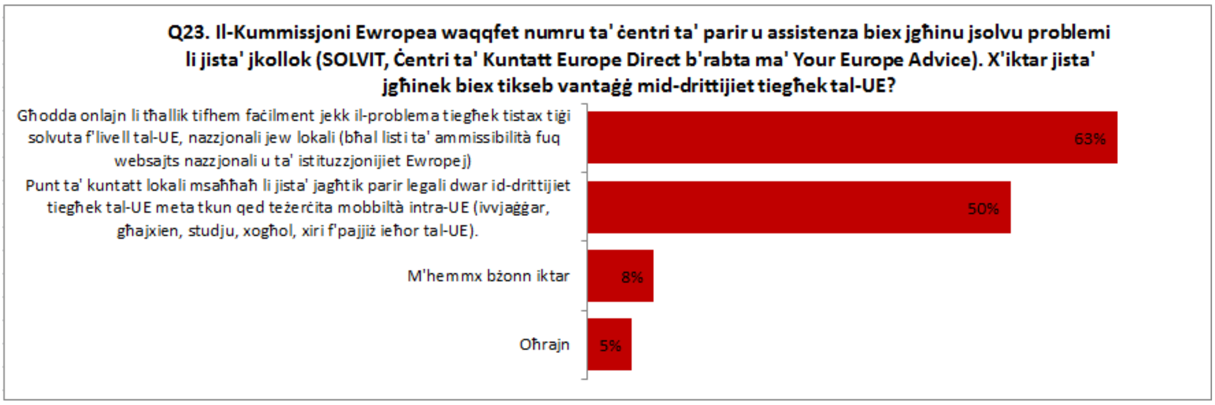

Sors: Konsultazzjoni pubblika tal-2012 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE - Bażi: Dawk kollha li wieġbu

Maja, li hija Slovena, xtrat appartament żgħir fil-Bulgarija iżda wara skopriet li l-kostruzzjoni tiegħu kienet bi ksur ta' diversi regolamenti ta' bini u li l-aġent immobiljari kien jaf dwaru iżda żamm milli jgħidilha din l-informazzjoni. Hi taħseb li d-dritt fundamentali tagħha għall-proprjetà ġie miksur, iżda tistaqsi jekk hi għandhiex tressaq ilment lill-

Kummissjoni Ewropea, lill-Ombudsman Ewropew jew lill-Ombudsman Bulgaru jew Sloven. Hi ma kinitx taf li l-awtoritajiet nazzjonali tal-konsumaturi jkun l-entità t-tajba li għandha tkellem.

Il-punt uniku ta' servizz ta' informazzjoni provdut permezz ta' Your Europe u Europe Direct kif ukoll għodod tematiċi oħra jipprovdi liċ-ċittadini b'informazzjoni prattika dwar id-drittijiet tagħhom u se jiġi żviluppat aktar.

Fuq il-websajt ċentrali tagħha Europa, il-Kummissjoni se tiggwida liċ-ċittadini b'mod faċli lejn l-aktar servizz rilevanti biex isolvu l-problemi tagħhom, jew servizzi tal-għajnuna u istituzzjonijiet tal-UE, jew istanzi nazzjonali u lokali.

Azzjoni 11: Matul l-2013, il-Kummissjoni se tagħmilha aktar ċara u eħfef għaċ-ċittadini li jkunu jafu lil min trid tikkuntattja għad-drittijiet tagħhom biex jinstab rimedju billi tipprovdi gwida faċli għall-utent fuq il-websajt ċentrali tagħha Europa.

2.6 - Parteċipazzjoni fil-ħajja demokratika tal-UE

It-tisħiħ tad-drittijiet elettorali taċ-ċittadini u l-promozzjoni tal-parteċipazzjoni sħiħa tagħhom fil-ħajja demokratika tal-UE

Iċ-ċittadini u l-parteċipazzjoni politika tagħhom fl-UE

It-tisħiħ l-parteċipazzjoni sħiħa taċ-ċittadini tal-UE fil-ħajja demokratika tal-UE, fil-livelli kollha, hija l-essenza proprja ta' ċittadinanza tal-UE. Il-mobilizzazzjoni taċ-ċittadini, it-tisħiħ tad-djalogu mas-soċjetà ċivili u t-trawwim tal-libertà tal-midja u l-pluraliżmu huma ċentrali għal dibattitu politiku infurmat fi proċess demokratiku. Il-parteċipazzjoni fl-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew hija l-mod primarju għaċ-ċittadini biex jikkontribwixxu fit-tfassil tal-politika tal-UE u tikkostitwixxi l-pedament tar-rappreżentant tad-demokrazija fl-Unjoni Ewropea. Kważi sitta minn kull 10 ċittadini tal-UE jaħsbu li tivvota fl-elezzjonijiet Ewropej huwa l-aħjar mod li bih jiġi żgurat li leħinhom jinstema' minn dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet fl-UE[62]. Riċentement il-Kummissjoni ppreżentat rakkomandazzjonijiet biex issaħħaħ ulterjorment it-trasparenza fl-elezzjonijiet Ewropej u jissaħħu r-rabtiet bejn iċ-ċittadini u l-UE li tenfasizza r-rwol importanti li għandhom il-partiti politiċi Ewropej[63]. Barra minn hekk, il-Kummissjoni se tkompli tippromwovi l-użu tal-Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej.

Biex jitqajjem għarfien dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE u d-drittijiet konkreti li tagħti liċ-ċittadini kollha tal-UE, partikolarment id-drittijiet elettorali tagħhom, u dwar il-possibbiltajiet li jipparteċipaw fil-proċess tat-teħid ta' deċiżjonijiet tal-UE, il-Kummissjoni se tipproduċi u tippromwovi t-tixrid ta' ktejjeb li jippreżenta b'mod ċar, konċiż u li jinqara, id-drittijiet marbutin maċ-ċittadinanza tal-UE. Il-ktejjeb jista' jitqassam mill-awtoritajiet nazzjonali sabiex lil kull ċittadin żagħżugħ tal-UE li laħaq l-età tal-vot, iżda wkoll f'okkażjonijiet oħra, bħal pereżempju r-reġistrazzjoni ta' twelid ġdid, il-ħruġ ta' passaporti, l-akkwist ta' nazzjonalità ta' Stat Membru, jew bħala materjal li għandu jiġi inkluż fil-kurrikula tal-iskejjel, b'mod partikolari fuq l-edukazzjoni dwar iċ-ċittadinanza.

---

62 Parlament Ewropew Eurobarometer 77.4 - Għad baqa' sentejn għall-Elezzjonijiet Ewropej tal-2014 - Ġunju 2012 http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2012/election_2012/eb77_4_ee2014_synthese_analytique_mt.pdf.

63 Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar it-titjib demokratiku u effiċjenti tal-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew C(2013) 1303.

Iċ-ċittadini u d-dritt tagħhom li jivvutaw fl-elezzjonijiet tagħhom mal-pajjiż tal-UE ta' oriġini

Ġeneralment l-Ewropej jaħsbu li ċ-ċittadini tal-UE ma għandhomx jitilfu d-dritt tagħhom li jivvutaw fil-pajjiż tagħhom ta' nazzjonalità għax ikunu marru jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE (iċ-ċaħda).

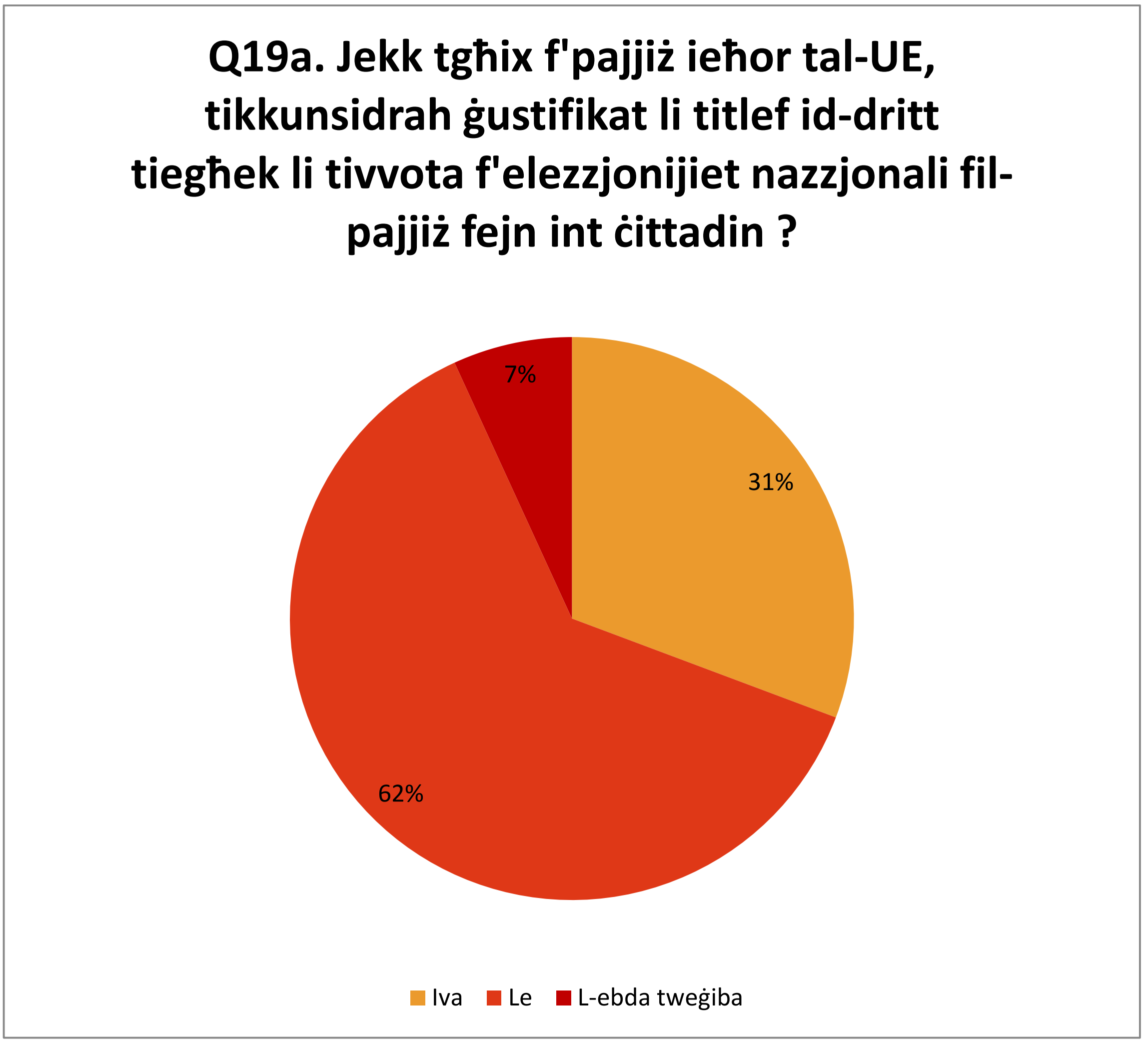

Sors: Konsultazzjoni pubblika dwar iċ-ċittadinanza tal-UE tal-2012 — Bażi: Dawk kollha li wieġbu

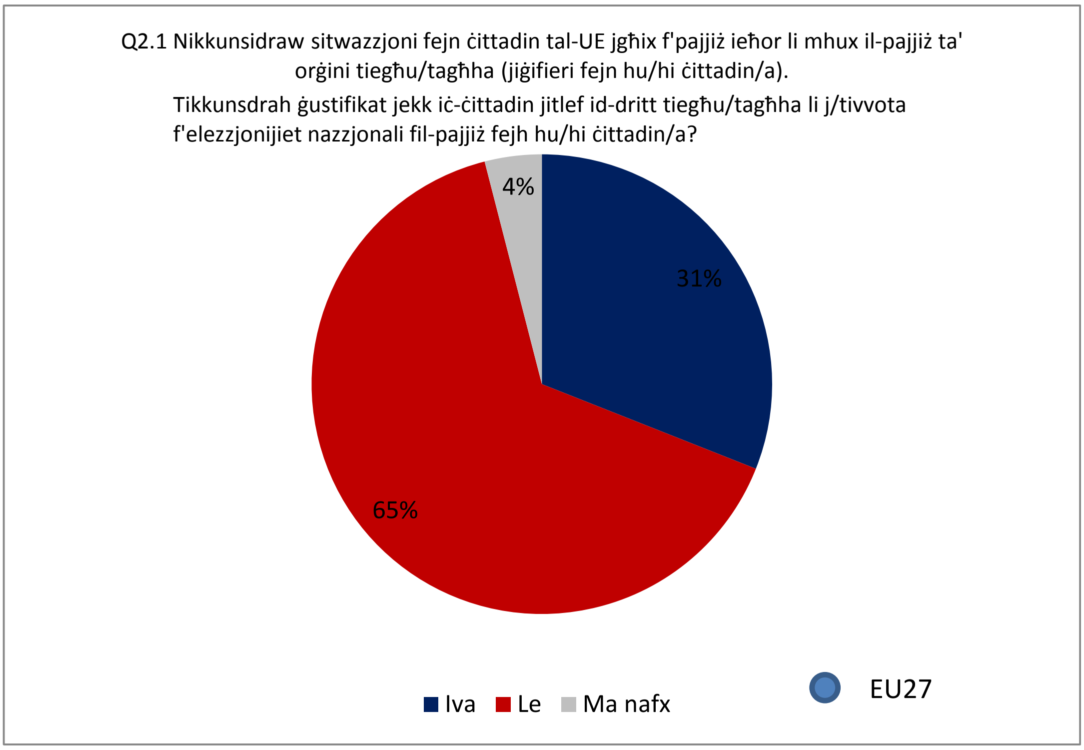

Sors: 2013 Eurobarometer dwar id-drittijiet elettorali

Koppja Daniża sabet opportunitajiet interessanti ta' impjieg f'kumpanija fil-Polonja u trasferit biex tgħix hemm, filwaqt li binthom baqgħet id-Danimarka biex tlesti l-istudji tagħha. Ta' spiss imorru lura lejn Kopenħagen biex jaraw lill-familja u lill-ħbieb u jibqgħu sintonizzati mill-qrib fuq l-iżviluppi politiċi u soċjali fid-Danimarka fejn biħsiebhom jirritornaw eventwalment. Madankollu, huma ma jistgħux jivvotaw fl-elezzjonijiet nazzjonali, hekk kif il-leġiżlazzjoni attwali tippermetti liċ-ċittadini Daniżi li jkunu telqu mill-pajjiż li jibqgħu fir-reġistri elettorali biss jekk huma jirreġistraw l-intenzjoni tagħhom li jerġgħu lura fi żmien sentejn.

Politiki nazzjonali ta' caħda, fejn dawn jeżistu, huma ta' spiss ġustifikati mill-fatt li, wara ċertu perjodu ta' żmien li tkun qattajt barra, ir-rabta bejn is-soċjetà tal-oriġini tkun imdgħajfa. Dan l-argument għandu jerġa' jiġi evalwat fid-dawl tar-realtajiet soċjo-ekonomiċi u teknoloġiċi attwali, il-fatt li n-nies jistgħu jiċċaqalqu aktar faċilment, u ż-żieda fl-interpenetrazzjoni soċjali u kulturali fi ħdan l-UE. Li tgħix f'pajjiż ieħor tal-UE ma jeħtieġx aktar qtugħ definittiv ta' rabtiet mal-pajjiż ta' oriġini, kif seta' kien il-każ fil-passat. Iċ-ċittadini tal-UE għandhom issa jkunu jistgħu jiddeċiedu huma stess jekk iridux jieħdu sehem fil-ħajja politika tal-pajjiż tan-nazzjonalità tagħhom jew jinvestu fil-ħajja politika tas-soċjetà li tospitahom. Diskussjonijiet fis-smigħ konġunt tal-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni dwar iċ-ċittadinanza tal-UE fid-19 ta' Frar 2013 saħħqu ukoll l-inkongruwenza li ċċaħħad liċ-ċittadini tal-UE dwar id-drittijiet politiċi essenzjali għar-raġuni proprja li huma eżerċitaw id-dritt tagħhom fundamentali tal-UE għal moviment ħieles. Dawk li eżerċitaw id-dritt tagħhom ta' moviment ħieles jistgħu jsibu ruħhom f'qagħda inqas favorevoli milli kieku baqgħu f'pajjiżhom jew ċekknu s-soġġorn tagħhom f'pajjiż ieħor tal-UE. Kien hemm tilwim nazzjonali fl-ikkontestar tal-konformità ta' politiki ta' ċaħda nazzjonali mal-liġi tal-UE[64], iżda l-ebda mistoqsija preliminari s'issa għadha ma ġiet quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja.

64 Pereżempju, fil-kawża Preston, il-Qorti Suprema u l-Qorti tal-Appell tar-Renju Unit ċaħad l-affermazzjoni ta' ċittadin tar-Renju Unit li kien għex fi Spanja għal aktar minn 15-il sena u kkontestaw

Iċ-ċittadini u d-dritt tagħhom li jivvutaw f'elezzjonijiet f'pajjiż tal-UE ta' residenza tagħhom

Iċ-ċittadinanza tal-UE tinkludi d-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE biex jivvutaw u joħorġu bħala kandidati fl-elezzjonijiet lokali u Ewropej fil-pajjiż ospitanti bl-istess kundizzjonijiet bħal ċittadini nazzjonali. Dawn id-drittijiet kienu intiżi biex jagħtu effett konkret għall-prinċipju ta' ebda diskriminazzjoni bejn ċittadini u mhux ċittadini u jippermetti liċ-ċittadini tal-UE biex jintegraw aħjar u jieħdu sehem fil-ħajja demokratika fil-pajjiż li qed jospitahom[65]. Madankollu, huma jħallu mikxufa l-aktar livelli importanti ta' parteċipazzjoni politika, jiġifieri l-livell nazzjonali, u — fit-13-il Stat Membru fejn ir-reġjuni huma mogħtija kapaċitajiet leġiżlattivi — il-livell reġjonali[66].

Din l-asimetrija ifisser li ċ-ċittadini tal-UE li diġà huma Membri tal-Komunità fil-livell lokali huma mċaħħda minn vuċi effettiva fir-rigward tad-deċiżjonijiet tal-leġiżlatura nazzjonali li jaffettwawhom direttament. Dan in-nuqqas f'ugwaljanza ta' trattament u f'parteċipazzjoni politika għaċ-ċittadini tal-UE li jeżerċitaw id-dritt fundamentali tagħhom tal-UE biex jiċċaqilqu u jmorru jgħixu liberament fl-UE jitfa' dell ikbar hekk kif l-integrazzjoni Ewropea timxi 'l quddiem u l-promozzjoni tal-parteċipazzjoni taċ-ċittadini tal-UE fil-ħajja demokratika tal-Unjoni żidet fl-importanza.

Fil-konsultazzjoni pubblika dwar iċ-ċittadinanza tal-UE tal-2012 u fil-Eurobarometer dwar id-drittijiet elettorali tal-2013, rispettivament 72 % u 67 % ta' dawk li wieġbu jaħsbu li ċ-ċittadini tal-UE li mhumiex ċittadini tal-post għandhom jitħallew jivvotaw fl-elezzjonijiet nazzjonali tal-pajjiż li qed jospitahom. Dan jirrappreżenta żieda sinifikanti mill-2010 (+ 17-il punt perċentwali).

---

iċ-ċaħda tiegħu. Applikazzjoni għad-dritt ta' appell quddiem il-Qorti Suprema ġiet miċħuda mingħajr ma saret referenza għal deċiżjoni preliminari.

65 Preambolu tad-Direttivi 93/109/KE u 94/80/KE, rispettivament.

66 It-13-il Stat Membru fejn ir-reġjuni huma mogħtija l-kapaċitajiet leġiżlattivi, jiġifieri l-Awstrija (Länder), il-Belġju (Régions), ir-Repubblika Ċeka (Kraje), id-Danimarka (Amtskommuner), il-Ġermanja (Länder), Spanja (Comunidades autónomas), Franza (Régions), l-Italja (żewġ provinċji awtonomi u 20 reġjun), il-Pajjiżi l-Baxxi (provinciale Staten), il-Polonja (województwo), is-Slovakkja (Kraje), l-Isvezja (landstingsfullmäktige) u r-Renju Unit.

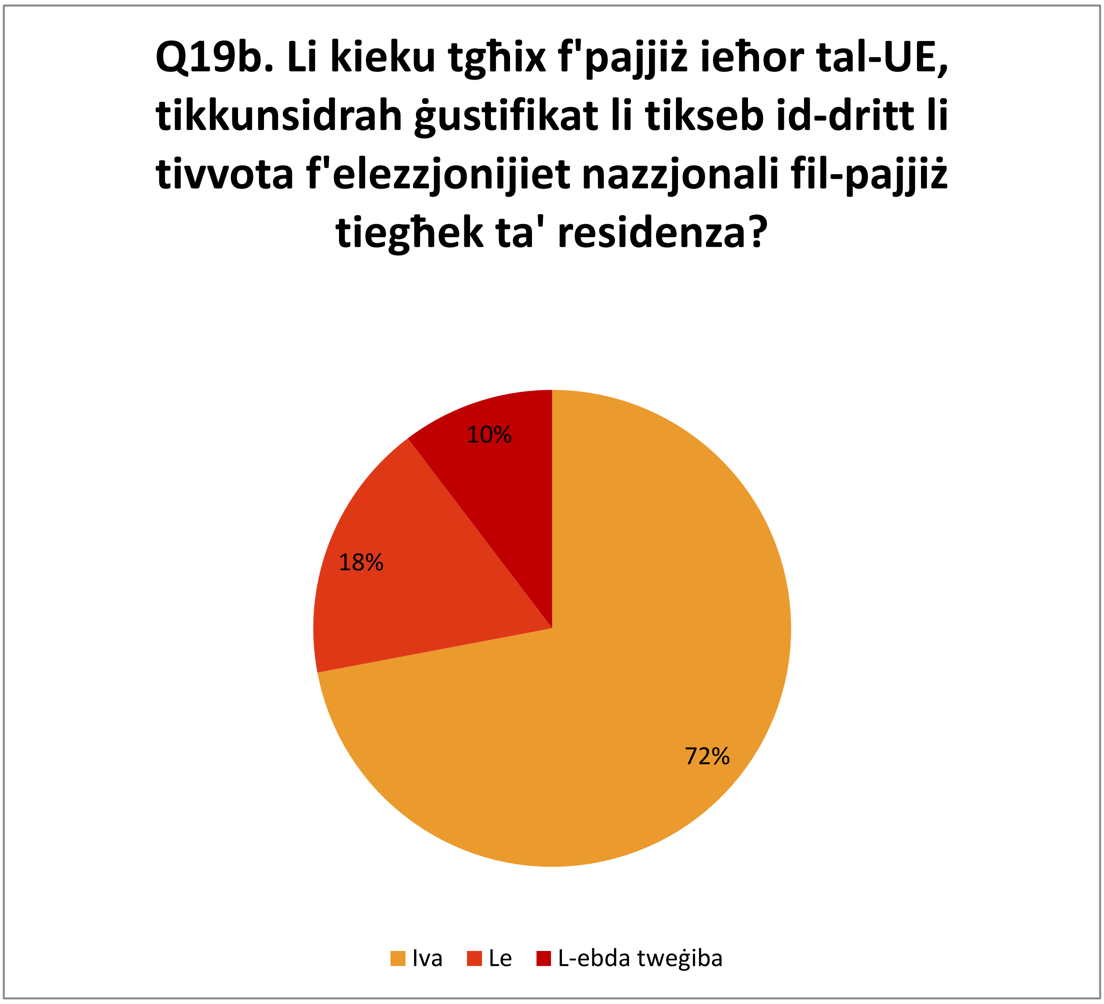

Sors: Konsultazzjoni pubblika dwar iċ-ċittadinanza tal-UE tal-2012 — Bażi: Dawk kollha li wieġbu

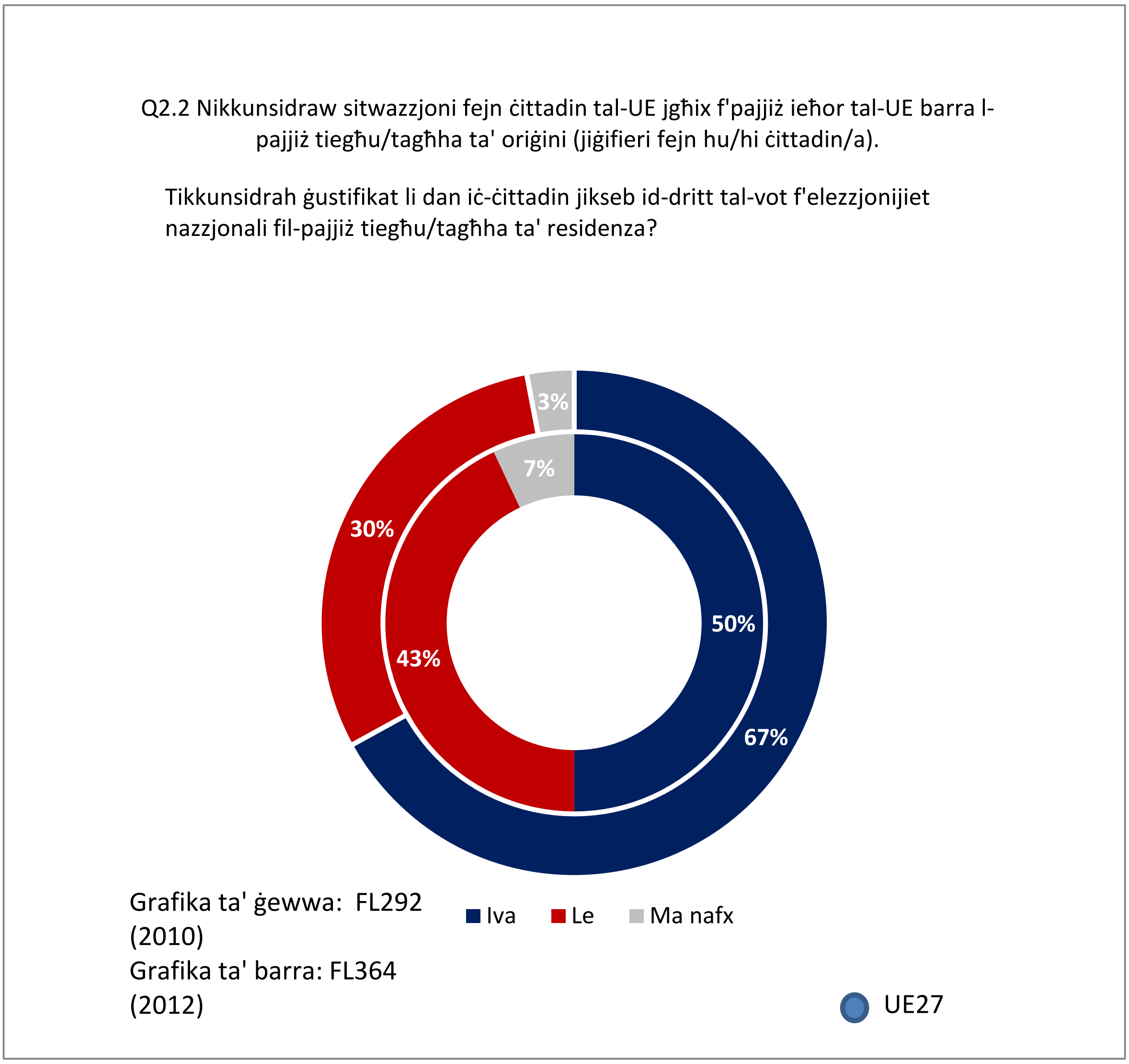

Sors: 2013 Eurobarometer dwar id-drittijiet elettorali

Rigward l-elezzjonijiet reġjonali, 64 % ta' dawk li wieġbu fil-Eurobarometer dwar id-drittijiet elettorali tal-2013 qalu li ċ-ċittadini tal-UE għandhom jingħataw id-dritt li jivvotaw (bil-preżunzjoni li dawn l-elezzjonijiet isiru f'dak il-pajjiż). Għal darb'oħra, dan huwa żieda notevoli mill-2010 (+ 10 punt perċentwali).

Q2.3 Nikkunsidraw sitwazzjoni fejn ċittadin tal-UE jgħix f'pajjiż ieħor tal-UE barra l-pajjiż tiegħu/tagħha ta' oriġini (jiġifieri fejn hu/hi ċittadin/a).

Dan/din iċ-ċittadin/a għandu/ha jkollu/ha d-dritt li j/tivvota u j/toħroġ bħala kandidat/a f'elezzjonijiet reġjonali organizzati fil-pajjiż fejn hu/hi j/tgħix fil-każ li l-elezzjonijiet reġjonali jiġu organizzati hemm?

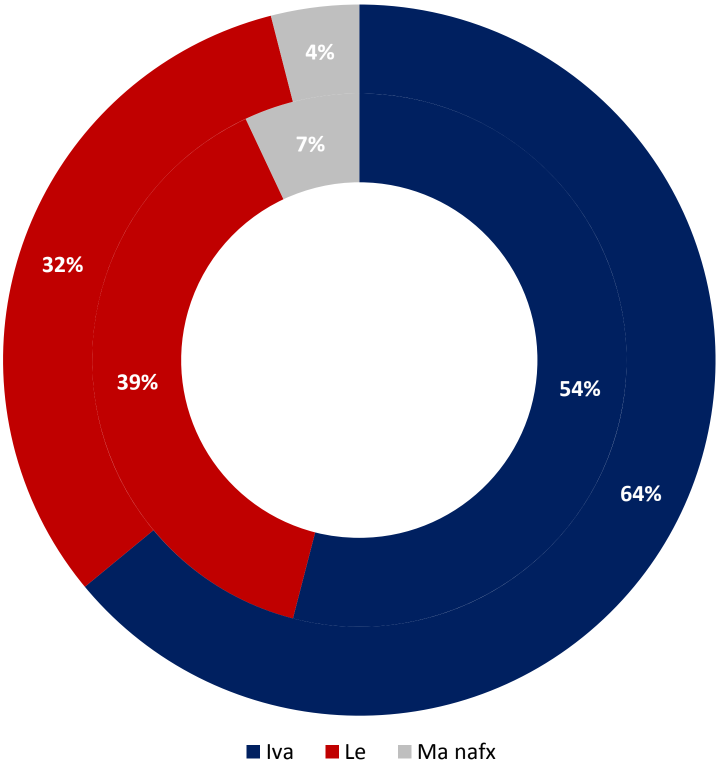

Grafika ta' ġewwa: FL292 (2010)
Grafika ta' barra: FL364 (2012)

Sors: 2013 Eurobarometer dwar id-drittijiet elettorali

L-għoti ta' responsabbilizzazzjoni taċ-ċittadini tal-UE li jirrisjedu f'pajjiż ieħor tal-UE biex ikunu jistgħu jiddeterminaw għalihom infushom, skont ir-rabtiet li huma jżommu mal-Istat Membru tan-nazzjonalità jew li ffurmaw mal-Istat Membru ta' residenza tagħhom, f'liema minn dawn iż-żewġ pajjiżi jkunu jixtiequ jeżerċitaw id-drittijiet politiċi ewlenin tagħhom, tagħti impetu ġdid għall-inklużjoni tagħhom u l-parteċipazzjoni fil-ħajja demokratika tal-Unjoni. Id-dinamika lejn it-tisħiħ tad-drittijiet marbuta maċ-ċittadinanza tal-UE hija mnaqqxa fit-Trattat innifsu (pereż. l-Artikolu 25 TFUE). Fil-kuntest ta' riflessjonijiet usa' dwar is-sura tal-futur tal-Unjoni Ewropea, il-Kummissjoni se teżamina modi biex iċ-ċittadini tal-UE jkunu jistgħu jipparteċipaw f'elezzjonijiet nazzjonali u reġjonali fil-pajjiż ta' residenza tagħhom.

Iċ-ċittadini u l-aċċess tagħhom għal Dibattitu Ewropew

Attwalment 68 % taċ-ċittadini tal-UE ma jħossuhomx infurmati biżżejjed dwar kwistjonijiet Ewropej. Erbgħa u sebgħin fil-mija ta' persuni b'passat ta' perċezzjoni negattiva tal-UE

jgħidu dwarhom infushom stess li mhumiex mgħarrfin tajjeb dwarha. Minkejja użu akbar tal-internet u l-midja soċjali, b'mod partikolari fost iċ-ċittadini żgħażagħ, it-TV għadu l-ewwel għażla għall-biċċa l-kbira tan-nies (58 %) biex niġu infurmati dwar l-affarijiet Ewropej[67]. Id-Direttiva dwar is-Servizzi tal-Midja Awdjoviżiva[68] tippromwovi l-pluraliżmu tal-midja minn ftuħ tas-swieq nazzjonali għal xandiriet u forniturі ta' vidjow-fuq-talba minn pajjiżi oħra tal-UE. Barra minn hekk, l-internet jagħmel l-aċċess għal kontenut minn Stati Membri oħra aktar faċli. Madankollu, stazzjonijiet televiżivi nazzjonali spiss jirapportaw dwar suġġetti Ewropej mil-lat nazzjonali għal udjenza nazzjonali. L-għoti liċ-ċittadini b'informazzjoni dwar kwistjonijiet Ewropej minn perspettiva Ewropea, iżda wkoll minn firxa ta' perspettivi nazzjonali minn Stati Membri oħra, jista' jżid l-ispazju pubbliku Ewropew u jikkontribwixxi għal dibattitu demokratiku aktar infurmat.[69]

Azzjoni 12: Il-Kummissjoni se:

tippromwovi l-għarfien taċ-ċittadini tal-UE dwar id-drittijiet tagħhom li jirriżultaw miċ-ċittadinanza tal-UE, u partikolarment id-drittijiet elettorali tagħhom, billi tniedi f'Jum l-Ewropa f'Mejju 2014 ktejjeb li jippreżenta dawk id-drittijiet tal-UE f'lingwaġġ ċar u sempliċi;

tipproponi modi kostruttivi li jippermetti liċ-ċittadini tal-UE li jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE biex jipparteċipaw bis-sħiħ fil-ħajja demokratika tal-UE billi jżomm id-dritt tagħhom li jivvutaw fl-elezzjonijiet nazzjonali fil-pajjiż tal-oriġini tagħhom; u

tesplora fl-2013 modi ta' tisħiħ u ta' żvilupp ta' spazju pubbliku Ewropew, abbażi ta' strutturi nazzjonali u Ewropej eżistenti, biex tintemm il-frammentazzjoni attwali tal-opinjoni pubblika skont il-fruntieri nazzjonali.

3. KONKLUŻJONI: IMPETU ĠDID GĦAĊ-ĊITTADINANZA TAL-UE

Bir-**Rapport tal-2013 taċ-Ċittadinanza** tagħha u l-**konsultazzjonijiet fuq firxa wiesa'** li għenu fl-iffurmar ta' dan, il-Kummissjoni tibbaża fuq l-esperjenzi taċ-ċittadini biex jiżguraw li huma jkunu jistgħu jgawdu bis-sħiħ id-drittijiet tagħhom fl-UE u l-benefiċċji li ċ-ċittadinanza tal-Unjoni ġġib magħha fil-ħajja tagħhom ta' kuljum.

Ir-rapport u d-dibattiti huma passi, flimkien mas-**Sena Ewropea taċ-Ċittadini**[70] u d-**Djalogi taċ-Ċittadini**[71] li għadejjin, biex jinvolvu ċittadini flimkien ma' politiċi, esperti u s-soċjetà ċivili, fiż-żmien ta' tħejjija għall-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2014, f'**dibattitu ġenwin fit-triq 'il quddiem għal Unjoni iktar b'saħħitha u aktar fil-qrib maċ-ċittadin fil-qofol tal-azzjoni tagħha.**

---

67 Standard Eurobarometer 78 - rapport dwar l-użu tal-midja fl-Unjoni Ewropea - http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_media_en.pdf.

68 Id-Direttiva 2010/13/UE dwar il-koordinazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet stabbiliti bil-liġi, b'regolament jew b'azzjoni amministrattiva fi Stati Membri dwar il-forniment ta' servizzi tal-midja awdjoviżiva (Direttiva dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva) ĠU L 95, p. 1–24.

69 Ara d-diskors tal-President tal-Kummissjoni Barroso dwar l-Istat tal-Unjoni 2012: *"Nixtieq nara l-iżvilupp ta' spazju pubbliku Ewropew, fejn kwistjonijiet Ewropej huma diskussi minn perspettiva Ewropea. Ma nistgħux nibqgħu nippruvaw insolvu l-problemi Ewropej b'soluzzjonijiet nazzjonali biss*." http://europa.eu/rapid/press-release_speech-12-596_en.htm; Ara wkoll ir-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tas-7 ta' Settembru 2010 dwar "il-ġurnaliżmu u l-midja l-ġdida — il-ħolqien ta' sfera pubblika fl-Ewropa" (2010/2015 (INI)) u lill-President Federali Ġermaniż Joachim Gauck s Speech dwar l-Ewropa tat-22 ta' Frar 2013 - http://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/EN/JoachimGauck/Reden/2013/130222-Europe.html.

70 http://europa.eu/citizens-2013/.

71 http://ec.europa.eu/european-debate/index_en.htm.

Kif enfasizzat mill-President Barroso fid-diskors tiegħu dwar l-Istat tal-Unjoni tal-2012, "l-Ewropa trid tkun dejjem aktar demokratika". Iċ-ċittadini tal-UE se jmexxu 'l quddiem il-proġett Ewropew jekk jaraw il-benefiċċji konkreti tiegħu għalihom u għall-familji tagħhom, jekk huma jidentifikaw mal-għan u l-viżjoni tiegħu jekk ikunu involuti fil-proċess.

ANNESS 1

Segwitu għar-Rapport tal-2010 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE: 25 azzjoni mwettqa

Ir-Rapport tal-2010 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE semma 25 azzjoni previst mill-Kummissjoni biex jitneħħew l-ostakoli ewlenin li jkollhom iħabbtu wiċċhom magħhom iċ-ċittadini tal-UE biex jippruvaw jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom tal-UE fi rwoli differenti fil-ħajja tagħhom ta' kuljum. Dan l-Anness jippreżenta l-azzjonijiet ewlenin meħuda mill-Kummissjoni biex twettaq l-impenji tagħha tal-2010[72].

Iktar ċarezza legali fir-rigward tad-drittijiet tal-proprjetà ta' koppji internazzjonali — Azzjoni 1

Il-Kummissjoni adottat fis-16 ta' Marzu 2011 **żewġ Proposti għal Regolamenti dwar il-ġurisdizzjoni, il-liġi applikabbli, ir-rikonoxximent u l-infurzar ta' deċiżjonijiet**

- fir-rigward ta' skemi dwar il-pussess ta' proprjetà li tkun ġejja minn rabta fiż-żwieġ[73], u

- il-konsegwenzi ta' proprjetà ta' sħubijiet reġistrati[74].

Ir-Regolamenti proposti għandhom l-għan li jgħinu lil koppji internazzjonali jippruvaw isolvu kwistjonijiet relatati mal-proprjetà f'każ ta' divorzju, separazzjoni legali jew mewt sabiex jidentifikaw il-liġi applikabbli u l-qorti responsabbli. Fihom ukoll regoli dwar ir-rikonoxximent u l-infurzar ta' sentenzi tal-qrati dwar il-proprjetà ta' koppja fl-Istati Membri kollha permezz ta' proċedura waħda. Il-koppji b'hekk jistgħu jiffrankaw fuq medja stmata ta' bejn EUR 2 000 sa EUR 3 000 għal kull każ, skont il-kumplessità tagħha.

L-eliminazzjoni ta' formalitajiet ineffiċjenti u għaljin rigward l-użu transfruntiera ta' dokumenti tal-istatus ċivili u faċilitar għall-aċċess transfruntiera għall-ġustizzja — L-Azzjonijiet 2 u 3

Azzjoni 2

Fl-14 ta' Diċembru 2010 il-Kummissjoni ħarġet **Green Paper** "*Inqas burokrazija għaċ-ċittadini: il-promozzjoni tal-moviment liberu ta' dokumenti pubbliċi u r-rikonoxximent tal-effetti ta' atti ta' stat ċivili*"[75] li nediet **konsultazzjoni pubblika sal-10 ta' Mejju 2011. Fl-24 ta' April 2013, il-Kummissjoni pproponiet Regolament**[76] li se jagħmilha eħfef għaċ-ċittadini biex jiżguraw rikonoxximent tad-dokumenti pubbliċi meħtieġa f'sitwazzjonijiet transfruntiera (bħaċ-ċertifikati tat-twelid, mewt jew żwieġ jew dokumenti relatati mas-settur immobiljari (real estate). Ir-regoli proposti jwasslu biex tinqata' l-burokrazija billi jiġu ssimplifikati l-formalitajiet amministrattivi. Dawn se jnaqqsu wkoll l-ispejjeż tat-traduzzjoni relatati mal-użu ta' dokumenti pubbliċi fl-UE. Barra minn hekk, il-proposta tistabbilixxi wkoll formoli standard multilingwi tal-UE li ċ-ċittadini jistgħu jitolbu li jikkonċernaw, fost oħrajn, twelid, żwieġ u mewt.

Azzjoni 3

---

72 Is-segwitu għall-25 azzjoni ippreżentati fir-Rapport tal-2010 se jiġu aġġornati regolarment – http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/factsheets/pdf/table_of_actions_en.pdf.

73 COM(2011) 126.

74 COM(2011) 127/2.

75 COM(2010) 747.

76 Proposta għal Regolament li jippromwovi il-moviment liberu ta' ċittadini u negozji bis-simplifikazzjoni tal-aċċettazzjoni ta' ċerti dokumenti pubbliċi fl-Unjoni Ewropea li temenda r-Regolament (UE) Nru 1024/2012 COM(2013) 228.

F'Lulju 2010 il-Kummisjoni nediet ***European e-Justice Portal*****, one-stop-shop elettroniku għall-aċċess għall-ġustizzja fl-UE kollha kemm hi.** Iċ-ċittadini jkunu qed jittrattaw ma' avvenimenti veri bħalma huwa d-divorzju, il-mewt, il-litigazzjoni jew il-ġarr minn dar għall-oħra u li għandhom bżonn biex jinfurzaw id-drittijiet tagħhom f'qorti f'pajjiż ieħor tal-UE, jista' jieħdu tweġibiet malajr għal għadd ta' mistoqsijiet. Jistgħu jsibu professjonist legali f'pajjiż ieħor, isiru jafu kif jevitaw kawżi fil-qorti li jkunu għaljin permezz tal-medjazzjoni, fejn għandhom iressqu kawża, liema liġi ta' Stat Membru tapplika f'ċerti każijiet u jekk humiex eliġibbli għall-għajnuna legali.

Rinfurzar ta' protezzjoni ta' persuni ssusspettati u akkużati fi proċedimenti kriminali u ta' vittmi ta' reati - l-Azzjonijiet 4 u 5

Azzjoni 4

Fit-8 ta' Ġunju 2011 il-Kummissjoni ppreżentat **Proposta għal Direttiva**[77] **dwar id-dritt ta' aċċess għal avukat f'proċedimenti kriminali u fuq id-dritt li tikkomunika ma' arrest** bil-għan li kull konvenut f'proċedimenti kriminali jkun jista' jiddependi fuq l-istess livell ta' drittijiet bażiċi - tkun xi tkun in-nazzjonalità tagħhom u f'kwalunkwe pajjiż tal-UE fejn il-proċedimenti jkunu se jseħħu. Din il-proposta twaqqaf standards minimi għad-dritt għall-aċċess għal avukat għall-issusspettati u l-persuni akkużati u dwar id-dritt tal-persuni detenuti li jikkomunikaw ma' persuna oħra li jagħżlu huma, bħal xi ħadd li jiġi minnhom, min iħaddimhom jew awtorità konsulari[78].

Azzjoni 5

Fit-18 ta' Mejju 2011, il-Kummissjoni ppreżentat:

- **Komunikazzjoni dwar "it-tisħiħ tad-drittijiet tal-vittmi fl-UE"**[79], li tippreżenta l-pożizzjoni tal-Kummissjoni dwar azzjoni fir-rigward ta' vittmi ta' reat;

- **proposta għal Direttiva li tistabbilixxi standards minimi dwar id-drittijiet, l-appoġġ u l-protezzjoni tal-vittmi ta' delitti**[80], bil-għan li jsaħħu miżuri nazzjonali eżistenti bi standards minimi mal-UE kollha, sabiex kwalunkwe vittma tkun tista' sserraħ fuq l-istess livell bażiku ta' drittijiet — tkun xi tkun in-nazzjonalità tagħhom u f'liema pajjiżital-UE iseħħ id-delitt; u

- **proposta għal Regolament dwar ir-rikonoxximent reċiproku ta' miżuri ta' protezzjoni fi kwistjonijiet ċivili**[81] (li tikkumplimenta id-Direttiva dwar l-Ordni Ewropea ta' Protezzjoni tal-2012[82] li tapplika għal miżuri ta' protezzjoni kriminali). Il-proposta għandha l-għan li tiżgura li l-vittmi ta' vjolenza jistgħu xorta jiddependu fuq miżura ta' protezzjoni maħruġa kontra l-persuna li wettqet id-delitt jekk jivjaġġaw jew imorru jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE.

---

77 COM(2011) 326.

78 Din il-proposta hija parti minn sensiela ta' miżuri, li qegħdin jitħejjew li jistabbilixxu drittijiet ċari fl-UE kollha u li jissalvagwardjaw id-dritt fundamentali għal proċess ġust u d-dritt għal difiża. Direttiva fuq id-dritt ta' interpretazzjoni u traduzzjoni fi proċedimenti kriminali daħlet fis-seħħ f'Novembru 2010 u għandha tiġi trasposta f'liġi nazzjonali sas-27 ta' Ottubru 2013 filwaqt li Direttiva fuq id-dritt għal informazzjoni fi proċedimenti kriminali daħlet fis-seħħ fil-21 ta' Ġunju 2012 u għandha tiġi trasposta sat-2 ta' Ġunju 2014.

79 COM(2011) 274.

80 COM(2011) 275.

81 COM(2011) 276.

82 Id-Direttiva 2011/99/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Diċembru 2011, ĠU L 338, p. 2

Wara li saret il-proposta tal-Kummissjoni, **id-Direttiva 2012/29/UE[83] li tistabbilixxi standards minimi dwar id-drittijiet, l-appoġġ u l-protezzjoni tal-vittmi tal-kriminalità ġiet adottata fil-25 ta' Ottubru 2012.** Ir-regoli minimi jistabbilixxu fost oħrajn li jiġi żgurat li l-vittmi jkunu trattati b'rispett, jingħataw informazzjoni dwar id-drittijiet tagħhom u dwar il-każ tagħhom u jkunu jistgħu jipparteċipaw fil-proċedimenti. Huma jiżguraw ukoll li jeżisti appoġġ għall-vittmi f'kull Stat Membru u li vittmi bi ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni minħabba l-vulnerabbiltà tagħhom (inklużi t-tfal) jiġu identifikati u protetti kif xieraq.

It-tneħħija ta' problemi ta' tassazzjoni f'sitwazzjonijiet transfruntiera, b'mod partikolari fir-rigward tat-tassazzjoni ta' karozzi[84], u s-simplifikar tal-proċeduri tar-reġistrazzjoni mill-ġdid għall-karozzi — Azzjoni 6

Il-Kummissjoni ppubblikat, fl-20 ta' Diċembru 2010[85], **Komunikazzjoni "It-tneħħija ta' ostakoli fiskali transkonfinali għaċ-ċittadini tal-UE",** li tidentifika l-aktar problemi fiskali serji li qed jaffaċċaw iċ-ċittadini tal-UE f'sitwazzjonijiet transfruntiera u ħabbret l-intenzjoni tagħha li tagħmel proposti f'xi oqsma speċifiċi kif ukoll, b'mod aktar ġenerali, biex tgħin lill-Istati Membri jagħmlu s-sistemi fiskali tagħhom aktar kompatibbli u li jikkooperaw aħjar fl-interess taċ-ċittadini tal-UE. Barra minn hekk, il-Kummissjoni identifikat l-ksur għall-liġi tal-UE u ħadet azzjoni kontra l-Istati Membri kkonċernati, fejn meħtieġ.

Il-**Komunikazzjoni dwar "It-tassazzjoni doppja fis-Suq Uniku",** tal-11 ta' Novembru 2011[86], enfasizzat il-problemi ewlenin tat-tassazzjoni doppja fl-UE u indikat miżuri konkreti li l-Kummissjoni se tipproponi lill-Istati Membri biex tindirizzahom, bħall-istabbiliment ta' forum dwar it-tassazzjoni doppja u l-adozzjoni mill-Istati Membri ta' kodiċi tal-kondotta u ta' mekkaniżmu għar-riżoluzzjoni ta' tilwim.

Fil-15 ta' Diċembru 2011, il-Kummissjoni adottat **inizjattiva komprensiva dwar it-taxxa tas-suċċessjoni, inkluża Rakkomandazzjoni**[87] maħsuba biex tipprovdi impetu għall-Istati Membri biex jindirizzaw il-problemi ta' taxxa doppja jew multipla fuq l-istess wirt. Il-Kummissjoni tipprovdi wkoll gwida lill-Istati Membri dwar kif għandhom jagħmlu sistemi ta' taxxa fuq il-wirt mhux diskriminatorji. Barra minn hekk, il-Kummissjoni wettqet reviżjoni tad-dispożizzjonijiet tat-taxxa tal-Istati Membri applikabbli għal wirt transfruntiera u ħadet azzjoni kontra l-Istati Membri inkwistjoni, fejn meħtieġ. Fl-2014, il-Kummissjoni se tħejji rapport.

Il-Kummissjoni nediet **konsultazzjoni pubblika** mit-3 ta' Marzu sas-26 ta' Mejju 2011 biex jiġu identifikati d-diffikultajiet ewlenin li jiltaqgħu magħhom iċ-ċittadini tal-UE fir-rigward tar-reġistrazzjoni tal-karozzi li qabel kienu rreġistrati fi Stat Membru ieħor. Fuq din il-bażi, il-Kummissjoni adottat fl-4 ta' April 2012 **Proposta għal Regolament li jissimplifika b'mod sinifikanti l-proċeduri tar-reġistrazzjoni mill-ġdid[88].** Din tfittex ukoll li jitnaqqsu piżijiet amministrattivi mhux meħtieġa, li jwasslu għal iffrankar total ta' mill-inqas EUR 1,5 biljun fis-sena għan-negozji, iċ-ċittadini u l-awtoritajiet ta' reġistrazzjoni.

---

[83] Id-Direttiva 2012/29/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi standards minimi fir-rigward tad-drittijiet, l-appoġġ u l-protezzjoni tal-vittmi ta' delitt, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill 2001/220/ĠAI, ĠU L 315, p. 57.

[84] Inkluż taxxi ta' reġistrazzjoni u ta' ċirkolazzjoni.

[85] COM(2010) 769.

[86] COM(2011) 712.

[87] 2011/856/UE.

[88] Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jissimplifika t-trasferiment tal-vetturi bil-mutur irreġistrati fi Stat Membru ieħor fi ħdan is-Suq Uniku, COM(2012) 164.

Biex tindirizza l-problemi li jkollhom iħabbtu wiċċhom magħhom iċ-ċittadini tal-UE relatati ma' tassazzjoni tal-karozzi transfruntiera, il-Kummissjoni ppreżentat fl-14 ta' Diċembru 2012 **Komunikazzjoni "Tisħiħ tas-suq uniku permezz tat-tneħħija ta' ostakoli fiskali transkonfinali għall-karozzi tal-passiġġieri"[89],** li tiċċara r-regoli tal-UE dwar it-tassazzjoni tal-karozzi u l-identifikazzjoni tal-aħjar prattiki li l-Istati Membri għandhom jimplimentaw, bħal li ċ-ċittadini jiġu infurmati dwar id-drittijiet u l-obbligi tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mal-applikazzjoni ta' tassazzjoni tal-karozzi f'sitwazzjonijiet transfruntiera u ħlas lura ta' parti tat-taxxa tar-reġistrazzjoni għall-karozzi li huma trasferiti b'mod permanenti lil Stat Membru ieħor, sabiex tiġi evitata t-tassazzjoni doppja. Fid-dokument ta' ħidma tal-persunal tal-Kummissjoni li jakkumpanjah[90], il-Kummissjoni tagħti ħarsa ġenerali lejn il-protezzjoni legali disponibbli għal ċittadini tal-UE u operaturi ekonomiċi taħt il-liġi tal-UE.

Għajnuna lil ċittadini tal-UE sabiex jibbenefikaw b'mod sħiħ minn kura tas-saħħa transfruntiera u mit-teknoloġija eHealth — Azzjoni 7

Id-Direttiva 2011/24/UE dwar id-drittijiet tal-pazjenti fil-kura tas-saħħa transkonfinali[91] daħlet fis-seħħ fl-24 ta' April 2011 u għandha tiġi trasposta fil-liġi nazzjonali sal-25 ta' Ottubru 2013. Din tiċċara d-drittijiet tal-pazjenti li jirċievu kura sikura u ta' kwalità madwar il-fruntieri tal-UE, u li jitħallsu lura għalih.

Id-Direttiva 2011/24/UE stabbilit **Netwerk ta' awtoritajiet nazzjonali dwar l-eHealth,** l-hekk imsejjaħ Netwerk eHealth. Wieħed mill-għanijiet ta' dan in-netwerk hu li jiżviluppa linji gwida li jiddefinixxu ġabra minima ta' dejta tal-pazjenti li jiffaċilitaw l-iskambju transkonfinali ta' din id-dejta bejn l-Istati Membri[92]. Barra minn hekk, in-netwerk se jappoġġa lill-Istati Membri fl-iżvilupp ta' miżuri komuni ta' identifikazzjoni u awtentikazzjonijiet għall-iffaċilitar tat-trasferabbiltà ta' dejta.

Barra minn hekk, fis-6 ta' Diċembru 2012, il-Kummissjoni ppubblikat **Dokument ta' Ħidma tal-Persunal dwar l-applikabilità tal-leġiżlazzjoni eżistenti tal-UE għas-servizzi telemediċinali**[93] biex jiċċara l-qafas legali tas-servizzi tat-telemediċina provduti b'mod transkonfinali. Dan id-dokument akkumpanja l-Pjan ta' Azzjoni tal-Kummissjoni 2012-2020 dwar l-eHealth li jipprovdi viżjoni tal-UE għat-tisħiħ tal-użu tal-eHealth kif ukoll għat-tisħiħ tal-pazjenti u tal-ħaddiema tal-kura tas-saħħa fl-użu tagħhom tal-eHealth.

Fl-aħħar nett, bil-għan **li tattrezza lill-Ewropej b'aċċess sigur fuq l-internet għad-dejta medika tagħhom**, il-Kummissjoni qed tiffinanzja — minn Jannar 2012 u sa tmiem l-2014 — **żewġ proġetti pilota**[94] li jinvolvu 'l fuq minn 20 reġjun fi Stati Membri differenti.

L-għoti ta' effett sħiħ għad-dritt għall-protezzjoni konsolari għaċ-ċittadini tal-UE f'diffikultà f'pajjiżi terzi — Azzjoni 8

Fit-23 ta' Marzu 2011, il-Kummissjoni ppreżentat **Komunikazzjoni "Protezzjoni konsulari għal ċittadini tal-UE f'pajjiżi terzi: Il-qagħda attwali u t-triq 'il quddiem"**[95] billi ħabbret azzjonijiet konkreti biex tiżdied l-effikaċja tad-dritt taċ-ċittadini tal-UE li jiġu megħjuna f'pajjiżi terzi, inkluż fi żminijiet ta' kriżi, mill-awtoritajiet diplomatiċi u konsulari tal-Istati

---

89 COM(2012) 756.

90 SWD(2012) 429.

91 Id-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Marzu 2011 dwar l-applikazzjoni tad-drittijiet tal-pazjenti fil-qasam tal-kura transkonfinali ĠU L 88, p. 45).

92 Għal dan l-għan, in-netwerk huwa appoġġjat mill-Inizjattiva ta' Azzjoni Konġunta dwar il-Governanza tal-eHealth (eHGI) u l-Azzjoni Konġunta dwar Reġistri tal-Pazjenti (PARENT).

93 SWD(2012) 414.

94 Proġetti SUSTAINS and PALENTE.

95 COM(2011) 149.

Membri kollha. Fl-istess jum, il-**Kummissjoni nediet websajt apposta dwar il-protezzjoni konsolari**[96] għall-użu miċ-ċittadini li tfittex informazzjoni dwar il-protezzjoni konsolari, l-indirizzi ta' rappreżentazzjonijiet konsulari u diplomatiċi f'pajjiżi mhux tal-UE u aċċess għal pariri għall-ivvjaġġar fl-Istati Membri.

Fl-14 ta' Diċembru 2011, il-Kummissjoni adottat **Proposta għal Direttiva dwar il-protezzjoni konsolari għaċ-ċittadini tal-Unjoni barra l-pajjiż**[97].

Jissaħħaħ l-għarfien taċ-ċittadini u l-infurzar tad-drittijiet tagħhom meta jixtru pakketti ta' vaganzi, u meta dawn ikunu qed jivvjaġġaw bħala passiġġieri kif ukoll bħala turisti u t-tneħħija ta' ostakoli għal persuni b'diżabilità — l-Azzjonijiet 9, 10, 11 u 12

Azzjoni 9

Il-Kummissjoni vvalutat bir-reqqa l-pakkett tal-ivvjaġġar tas-suq, inkluż għażliet ta' politika potenzjali għal tweġiba għall-bidliet f'dan is-suq mill-adozzjoni tad-Direttiva eżistenti fl-1990. Dawn l-iżviluppi jinkludu b'mod partikolari l-introduzzjoni u l-espansjoni tal-internet bħala mezz ta' distribuzzjoni, li biddlet il-mod kif il-konsumaturi jorganizzaw il-vaganzi tagħhom. Il-Kummissjoni riċentement organizzat bosta konsultazzjonijiet ma' organizzazzjonijiet tal-konsumaturi, ma' dawk involuti fl-industrija u mal-Istati Membri u tistenna li tħabbar il-proposta tagħha għal it-triq 'il quddiem sas-sajf tal-2013.

Azzjoni 10

Leġiżlazzjoni Ewropea ġdida li daħlet fis-seħħ fl-2012 u l-2013 tiżgura li l-passiġġieri jkollhom l-istess drittijiet bażiċi kullimkien fl-Ewropa, irrespettivament ta' jekk jivvjaġġawx bl-ajru, tal-ferrovija, bil-vapur jew bil-karozza tal-linja: **Ir-Regolament (UE) Nru 1177/2010**[98] **għall-passiġġieri li jivvjaġġaw bil-baħar u fuq l-ilmijiet interni navigabbli** daħal fis-seħħ fis-6 ta' Jannar 2011, u r-**Regolament (UE) Nru 181/2011**[99] **dwar id-drittijiet tal-passiġġieri li jivvjaġġaw bil-karozza tal-linja jew bil-kowċ** daħal fis-seħħ fl-20 ta' Marzu 2011. Dawn ir-regoli l-ġodda jiżguraw li l-passiġġieri f'dawk il-modi kollha għandhom id-dritt li jkunu infurmati u li jiksbu l-għajnuna meta tinqala' xi problema matul il-vjaġġ tagħhom. B'mod partikolari, il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa se jibbenefikaw minn protezzjoni u għajnuna mingħajr ħlas meta jivvjaġġaw.

Bejn l-2010 u 2012, il-Kummissjoni organizzat **kampanja ta' għarfien tad-drittijiet tal-passiġġieri mal-Ewropa kollha** li tipprovdi informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri bl-ajru u bil-ferrovija madwar l-Ewropa, inkluża attività ta' informazzjoni pan-Ewropea "Jum tal-Ajruporti" fi 28 ajruport fl-4 ta' Lulju 2012. Il-ħidma tal-Kummissjoni biex iżid l-għarfien taċ-ċittadini dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fil-modi kollha tat-trasport se jiġi riportat permezz ta' kampanja ta' informazzjoni madwar l-Ewropa kollha li se titnieda fl-2013 sa nofs l-2015.

---

96 http://ec.europa.eu/consularprotection.

97 COM(2011) 881.

98 Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Novembru 2010 dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew minn passaġġi fuq l-ilma interni u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004, ĠU L 334, p. 1.

99 Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fil-karozzi tal-linja u bil-kowċ u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004, ĠU L 55, p. 1.

Barra minn hekk, fit-13 ta' Marzu 2013 il-Kummissjoni pproponiet reviżjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri bl-ajru[100] li ssaħħaħ l-applikazzjoni ta' dawn id-drittijiet permezz ta' kjarifika tat-testi legali u permezz ta' infurzar imtejjeb u mekkaniżmi ta' ġestjoni ta' ilmenti.

Azzjoni 11

Fil-15 ta' Novembru 2010 l-Kummissjoni adottat l-**Istrateġija ta' Diżabbiltà 2010-2020**[101], mmirata li tagħti s-setgħa lill-persuni b'diżabilità sabiex ikunu jistgħu jgawdu d-drittijiet tagħhom u jipparteċipaw b'mod sħiħ fis-soċjetà. L-istrateġija tiffoka fuq l-eliminazzjoni tal-ostakoli madwar tmien oqsma ewlenin: l-aċċessibbiltà, il-parteċipazzjoni, l-ugwaljanza, l-impjieg, l-edukazzjoni u t-taħriġ, il-protezzjoni soċjali u s-saħħa.

Fil-11 ta' April 2011 il-Kummissjoni ppreżentat **Rapport dwar ir-Regolament (KE) Nru 1107/2006 fir-rigward ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa meta jivvjaġġaw bl-ajru[102]**, li jidentifika oqsma mhux ċari fl-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament. Bħala segwitu għal dan ir-rapport, il-Kummissjoni ppubblikat f'Ġunju 2012, **Linji Gwida[103] għall-awtoritajiet nazzjonali u u mal-partijiet ikkonċernati tat-trasport bl-ajru** li jipprovdu kjarifiki u jimmiraw sabiex itejbu l-applikazzjoni tar-Regolament. Il-kampanja l-ġdida ta' sensibilizzazzjoni tal-Kummissjoni li se titnieda f'nofs l-2013 se tinkludi azzjonijiet speċifiċi mmirati għal passiġġieri b'diżabilità u lil passiġġieri b'mobilità mnaqqsa. Fil-11 ta' Marzu 2013, il-Kummissjoni adottat id-**Direttiva 2013/9/UE[104]** li żżid rekwiżiti essenzjali espliċiti f'termini ta' aċċessibilità tas-sistema ferrovjarja lil persuni b'diżabilità u lill-passiġġieri b'mobilità mnaqqsa.

Linja ta' strateġija oħra tal-azzjoni tal-Kummissjoni tirrigwarda l-proċess li għaddej li **jistandardizza l-aċċessibbiltà għall-ambjent mibni.** Il-Kummissjoni pproduċiet studju li jiddeskrivi s-sitwazzjoni frammentata fl-UE u tipprovdi ħarsa ġenerali ta' aktar minn 250 regolament, standards, u linji gwida u, fl-2013, se taħdem lejn l-iżvilupp ta' standard Ewropew.

Barra minn hekk, il-Kummissjoni ppreżentat fit-3 ta' Diċembru 2012 għat-tielet darba l-**Access City Award**. Dan il-premju, mogħti kull sena fl-okkażjoni tal-Jum Ewropew tal-persuni b'diżabilità, jiċċelebra ibliet b'iktar minn 50 000 abitant li jieħdu inizjattivi eżemplari biex titjieb l-aċċessibilità fl-ambjent urban. Rebbieħa s'issa kienu Berlin fl-2012, Salzburg fl-2011 u Avila fl-2010.

Fl-aħħar nett, il-Kummissjoni nediet, bejn it-12 ta' Diċembru 2011 u d-29 ta' Frar 2012, **konsultazzjoni pubblika** biex tħejji għal **Att Ewropew dwar l-Aċċessibbiltà**. Din l-inizjattiva għandha l-għan li tiżgura li l-persuni b'diżabilità jkollhom aċċess għal oġġetti u servizzi importanti fl-Istati Membri. Se tibbenefika wkoll persuni b'mobbiltà limitata, bħal pereżempju l-anzjani.

Azzjoni 12

---

100 COM(2013) 130.

101 COM(2010) 636.

102 Rapport mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar il-funzjonament u l-effetti tar-Regolament (KE) Nru 1107/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Lulju 2006 dwar id-drittijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa meta jivvjaġġaw bl-ajru COM(2011) 166.

103 SWD(2012) 171 - http://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/air/doc/prm/2012-06-11-swd-2012-171_en.pdf.

104 Direttiva tal-Kummissjoni li temenda l-Anness III tad-Direttiva 2008/57/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-interoperabbiltà tas-sistema ferrovjarja fi ħdan il-Komunità, ĠU L 68, p. 55.

Biex iżżid il-fiduċja tal-konsumaturi f'servizzi turistiċi l-Kummissjoni qed toħloq Tikketta ta' Kwalità Ewropea sabiex tiġi żgurata konsistenza fl-evalwazzjoni tal-kwalità tas-servizzi offruti lill-konsumaturi. Il-Kummissjoni timmira wkoll li żżid l-għadd ta' ċittadini li jistgħu jmorru għal btala, minkejja d-diffikultajiet marbuta ma' diżabilità jew età jew diffikultajiet ekonomiċi. Għal dan l-għan hija tippromwovi tqajjim ta' għarfien fost in-negozji dwar il-benefiċċji jinvestu fl-aċċessibbiltà, tinkoraġġixxi t-turiżmu matul l-istaġun baxx u tinvolvi ruħha f'attivitajiet ta' komunikazzjoni dedikati għall-promozzjoni ta' destinazzjonijiet ta' turiżmu sostenibbli.

Żieda fl-għarfien tal-konsumaturi dwar id-drittijiet tagħhom u l-mezzi eżistenti u l-iffaċilitar ta' riżoluzzjoni ta' disputi problemi tal-konsumaturi fi żmien qasir u mingħajr spejjeż eċċessivi — L-Azzjonijiet 13 u 14

Azzjoni 13

F'konformità mal-għan tal-Aġenda Diġitali għall-Ewropa biex tippromwovi l-għarfien u l-fehim tad-drittijiet diġitali ta' ċittadini, il-Kummissjoni ppreżentat fis-17 ta' Diċembru 2012, il-**Kodiċi tal-UE tad-drittijiet onlajn**[105]**.** Din il-Kodiċi ma toħloqx drittijiet ġodda iżda tistabbilixxi b'mod trasparenti u li jinftiehem il-prinċipji eżistenti u d-drittijiet taċ-ċittadini ewlenin skont il-liġi tal-UE li jipproteġuhom meta jużaw servizzi onlajn, ix-xiri ta' oġġetti onlajn, u f'każ ta' kunflitt mal-fornituri tagħhom ta' dawn is-servizzi. Għalkemm il-Kodiċi mhix infurzabbli fiha innifsha, id-drittijiet partikulari u l-prinċipji huma infurzabbli taħt il-leġiżlazzjoni nazzjonali li tittrasponi r-regoli tal-UE li minnhom jidderivaw.

Azzjoni 14

Biex tiffaċilita ir-riżoluzzjoni ta' disputi problemi tal-konsumaturi fi żmien qasir u mingħajr spejjeż eċċessivi fl-UE, il-Kummissjoni ppreżentat fid-29 ta' Novembru 2011 pakkett leġiżlattiv, li jinkludi proposta għal Direttiva dwar Riżoluzzjoni alternattiva għat-tilwim (ADR)[106] u proposta għal Regolament dwar Rizoluzzjoni Onlajn għat-Tilwim tal-konsumaturi (ODR)[107]. Il-Parlament Ewropew u l-Kunsill adottaw iż-żewġ proposti f'Diċembru 2012. Il-leġiżlazzjoni se tiġi ppubblikata f'Ġunju 2013.

- **Id-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumaturi** għandu jippermetti lill-konsumaturi biex isolvu t-tilwim tagħhom man-negozjanti barra l-qorti meta jkollhom problema bi prodott jew servizz li jkunu xtraw (esklużi tilwim fis-setturi tas-saħħa u l-edukazzjoni), billi tinvolvi entità tal-ADR (pereżempju arbitru, konċiljatur, medjatur, Ombudsman, bord tal-ilmenti eċċ.). L-entità tal-ADR għandha tirrispetta r-rekwiżiti speċifiċi tal-kwalità (bħat-trasparenza, l-indipendenza, l-imparzjalità u l-effikaċja) u għandu jippubblika r-riżultat tal-proċedura disponibbli fi żmien 90 jum. In-negozjanti onlajn se jeħtieġu wkoll jinfurmaw il-konsumaturi dwar l-ADR.

- **Ir-Regolament dwar l-ODR tal-konsumaturi** joħloq pjattaforma fuq l-internet għall-UE kollha li se tipprovdi lill-konsumaturi u lin-negozji b'punt tad-dħul wieħed għar-riżoluzzjoni kompletament onlajn fi żmien 90 jum tat-tilwim li jikkonċerna x-xiri li sar mill-internet. In-negozjanti onlajn se jeħtieġu ukoll li jinfurmaw lill-konsumaturi dwar l-ODR.

---

105 Il-Kodiċi hi disponibbli fil-verżjoni sħiħa, flimkien ma' sommarji, fil-websajt Digital Agenda for Europe filwaqt li verżjoni simplifikata hi ppubblikata fil-portal Your Europe-Citizens permezz ta' sezzjoni ġdida fl-Online rights.

106 Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar riżoluzzjoni alternattiva għat-tilwim tal-konsumaturi u li temenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 u d-Direttiva 2009/22/KE (id-Direttiva dwar l-ADR tal-konsumatur) COM(2011) 793.

107 Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar riżoluzzjoni onlajn għat-tilwim tal-konsumaturi (ir-Regolament dwar l-ODR tal-konsumatur) COM(2011) 794.

L-ADR u l-ODR huma eħfef, orħos u aktar faċli biex jintużaw minn proċedimenti fil-qorti u huma mistennija li jiffrankaw lill-konsumaturi madwar l-Ewropa madwar EUR 22,5 biljun fis-sena.

Il-Kummissjoni iffukat aktar fuq il-promozzjoni tal-medjazzjoni, peress li tista' tirriżulta f'żieda sinifikanti ta' tfadidl ta' ħin u flus għaċ-ċittadini. Ir-regoli tal-UE dwar il-medjazzjoni huma inklużi f'Direttiva[108] adottata fil-21 ta' Mejju 2008 u li kellha tiġi trasposta mill-Istati Membri sal-21 ta' Mejju 2011. Il-Kummissjoni nediet f'Lulju 2012 **studju biex tevalwa b'mod komprensiv it-traspożizzjoni tad-Direttiva mill-Istati Membri**, li jiffoka wkoll fuq l-importanza tal-promozzjoni tal-użu estensiv ta' medjazzjoni għal ġustizzja aktar favur iċ-ċittadini. Din l-analiżi għandha tippermetti wkoll lill-Kummissjoni biex tiddetermina jekk teżistix il-ħtieġa għal azzjoni ulterjuri.

Faċilitar tal-mobilità intrakomunitarja taċ-ċittadini tal-UE u li jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom tas-sigurtà soċjali — L-Azzjonijiet 15 u 16

Azzjoni 15

Il-Kummissjoni segwiet **politika ta' nfurzar rigoruża** bil-għan li tikseb it-traspożizzjoni u l-applikazzjoni sħiħa u korretta tar-regoli tal-UE dwar il-moviment liberu madwar l-Unjoni Ewropea. Bħala riżultat ta' din il-politika, il-maġġoranza tal-Istati Membri emendaw il-leġiżlazzjoni tagħhom jew impenjaw ruħhom li jadottaw, fi żmien stipulat, l-emendi li għandhom l-għan li jiżguraw konformità sħiħa ma' dawn ir-regoli. Kwistjonijiet solvuti jinkludu t-traspożizzjoni inkompleta tad-dispożizzjonijiet tal-liġi tal-UE fir-rigward tad-drittijiet ta' dħul u residenza għal membri tal-familja ta' ċittadini tal-Unjoni, inklużi s-sħab tal-istess sess, il-kondizzjonijiet għall-ħruġ ta' viżi u karti ta' residenza għal membri tal-familja li huma ċittadini ta' pajjiżi terzi u s-salvagwardji kontra l-espulsjonijiet. F'sebgħa mit-12-il proċediment ta' ksur varati, il-Kummissjoni bagħtet opinjoni raġunata lill-Istati Membri konċernati, li huwa l-aħħar pass qabel ma jressqu l-materja quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE. Valutazzjoni aktar dettaljata tista' tinstab fir-rapport dwar il-progress lejn Ċittadinanza Ewropea effettiva 2011-2013 (Rapport skont l-Artikolu 25 TFUE) anness mar-rapport tal-2013 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE.

Fis-26 ta' April 2013, il-Kummissjoni pproponiet **Direttiva li tiffaċilita l-eżerċizzju effettiv tad-dritt għall-moviment ħieles tal-ħaddiema fl-UE[109].** Din il-proposta għandha l-għan li ttejjeb l-infurzar tad-drittijiet tal-moviment liberu tal-ħaddiema, u sabiex tiġi prevenuta d-diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità. B'mod partikolari, l-Istati Membri se jkunu meħtieġa jistabbilixxu korpi fuq livell nazzjonali li se jipprovdu informazzjoni dwar id-drittijiet ta' ħaddiema mobbli tal-UE u jgħinu lil dawk li jsofru minn diskriminazzjoni bbażata fuq in-nazzjonalità. Barra minn hekk, l-Istati Membri se jkollhom jagħtu garanzija lil ħaddiema mobbli tal-UE li jemmnu li huma vittmi ta' diskriminazzjoni b'mezzi effiċjenti ta' rimedju fuq livell nazzjonali kif ukoll li jiżguraw li assoċjazzjonijiet u organizzazzjonijiet bħal organizzazzjonijiet tal-ħaddiema u l-NGOs jistgħu jinvolvu ruħhom fi proċeduri amministrattivi jew ġudizzjari f'isem jew b'appoġġ ta' ħaddiema migranti tal-UE li huma vittmi ta' diskriminazzjoni.

Biex jiżdied l-għarfien taċ-ċittadini tal-UE u jiġi żgurat l-aċċess faċli għal informazzjoni dwar id-dritt tagħhom ta' moviment u residenza libera fl-UE, il-Kummissjoni ppubblikat fl-2010

---

[108] Id-Direttiva 2008/52/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Mejju 2008 dwar ċerti aspetti ta' medjazzjoni f'materji ċivili u kummerċjali.

[109] Proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri li jiffaċilitaw l-eżerċizzju tad-drittijiet konferiti fuq ħaddiema fil-kuntest tal-moviment liberu tal-ħaddiema, COM(2013) 236.

informazzjoni sempliċi u faċli li tinqara dwar ir-regoli applikabbli tal-UE u dwar kif tista' tibbenefika minn dan id-dritt fil-**portal iddedikat Your Europe**[110]**,** li jipprovdi wkoll aċċess għal servizzi personalizzati ta' għajnuna, u fil-ktejjeb tal-2012 "L-Ewropa Tiegħek- Id-Drittijiet Tiegħek"[111]. Barra minn hekk, hija ppubblikat fl-2013 **verżjoni aġġornata tal-gwida** għaċ-ċittadini tal-UE dwar il-libertà li tiċċaqlaq u tgħix fl-Ewropa, li tispjega b'mod faċli għal min jaqrahom id-drittijiet u l-possibilitajiet miftuħa għalihom[112].

Azzjoni 16

Biex tgħin iċ-ċittadini li jiċċaqalqu fl-Ewropa fl-eżerċizzju tad-drittijiet tagħhom tas-sigurtà soċjali, il-Kummissjoni qed tiżviluppa l-**Iskambju Elettroniku ta' Tagħrif tas-Sigurtà Soċjali (EESSI),** sistema tal-IT biex tgħin korpi tas-sigurtà soċjali madwar l-UE biex jiskambjaw l-informazzjoni iktar malajr u b'mod sikur. Permezz ta' din is-sistema, il-komunikazzjoni bejn korpi tas-sigurtà soċjali nazzjonali qed isseħħ permezz ta' dokumenti elettroniċi strutturati, biex b'hekk jissostitwixxu skambji fuq il-karta. Din is-sistema ġġib magħha benefiċċji importanti għaċ-ċittadini, peress li tippermetti ġestjoni aħjar u aktar malajr tal-kalkolu u l-pagament tal-benefiċċji tas-sigurtà soċjali u tnaqqis ta' żbalji fl-ipproċessar ta' talbiet.

Il-Kummissjoni u l-Istati Membri attwalment qed jiżviluppaw sistema ċentrali u se jkomplu jiffokaw l-isforzi tagħhom biex jappoġġaw it-tħejjijiet tal-korpi nazzjonali tas-sigurtà soċjali lejn ħidma f'ambjent elettroniku.

It-tneħħija tal-ostakoli għall-eżerċizzju ta' drittijiet politiċi taċ-ċittadini — L-Azzjonijiet 17, 18, 19 u 20

L-inizjattivi meħuda mill-Kummissjoni biex tneħħi l-ostakoli li jiltaqgħu magħhom iċ-ċittadini tal-UE li jfittxu li jipparteċipaw fl-elezzjonijiet Ewropej ġew ippreżentati fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-12 ta' Marzu 2013 ***"Tħejjija għall-elezzjonijiet Ewropej tal-2014: aktar titjib tat-twettiq demokratiku u effiċjenti tagħhom"***[113] u mqassra fir-Rapport dwar il-progress lejn Ċittadinanza effettiva tal-UE 2010-2013 (Rapport skont l-Artikolu 25 TFUE) li jakkumpanja r-Rapport tal-2013 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE.

Din it-taqsima tiġbor fil-qosor il-progress miksub billi tmexxi 'l quddiem żewġ kwistjonijiet oħra stabbiliti fir-Rapport tal-2010 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE.

L-ewwel nett, kif imħabbar fl-**Azzjoni 18**, il-Kummissjoni segwiet **politika ta' infurzar rigoruża** sabiex jiġi żgurat li l-Istati Membri kollha jippermettu ċittadini tal-UE li mhumiex ċittadini tal-post biex iwaqqfu jew jsiru membri ta' partiti politiċi. Il-prinċipju ta' nuqqas ta' diskriminazzjoni abbażi tan-nazzjonalità jimplika mhux biss tražžin formali ta' rekwiżit ta' nazzjonalità bħala kundizzjoni għaċ-ċittadini tal-Unjoni sabiex joħorġu bħala kandidati jew jivvotaw fl-elezzjonijiet muniċipali u Ewropej iżda wkoll l-eliminazzjoni ta' kwalunkwe miżuri li jistgħu jwaqqfuhom milli jeżerċitaw dan id-dritt taħt l-istess kundizzjonijiet, kif iggarantit mit-Trattat.

Il-projbizzjoni għal persuni li mhumiex ċittadini tal-Unjoni li jsiru membri ta' partit politiku iċaħħad il-possibbiltà li jużaw il-pjattaforma ewlenija tal-parteċipazzjoni politika, b'mod partikolari matul l-elezzjonijiet, u għandu impatt negattiv fuq il-possibilitajiet tagħhom biex jiġu eletti b'paragun maċ-ċittadini. Il-Kummissjoni ħadet azzjoni kontra seba' Stati Membri u erba' kawżi ġew iċċarati b'mod sodisfaċenti u magħluqa.

110 http://europa.eu/youreurope/citizens/residence/index_mt.htm.
111 http://bookshop.europa.eu/en/your-europe-your-rights-pbKM3212120/.
112 http://bookshop.europa.eu/en/freedom-to-move-and-live-in-europe-pbNE3210299/
113 COM(2013) 126.

It-tieni nett, kif imħabbar fl-**Azzjoni 20**, fl-2011 il-**Kummissjoni nediet djalogu politiku** ma' dawk l-Istati Membri li ċ-**ċittadini tagħhom jistgħu jitilfu d-drittijiet politiċi tagħhom fil-pajjiż tal-oriġini tagħhom** (jiġu miċħuda d-drittijiet) jekk jgħixu fi Stat Membru ieħor għal ċertu perjodu ta' żmien. L-għan kien li jiġu identifikati għażliet biex jipprevjenu liċ-ċittadini tal-UE milli jitilfu d-dritt tagħhom li jipparteċipaw fl-elezzjonijiet nazzjonali fi kwalunkwe pajjiż meta jeżerċitaw id-dritt tagħhom għall-moviment ħieles. B'mod partikolari, hija indirizzat ittri lill-Istati Membri konċernati, u spjegat l-ideat tagħha u tistieden il-kontribut tagħhom għal riflessjoni komuni. It-tweġibiet provdew kjarifiki dwar il-liġijiet u l-politiki attwali u dwar dibattiti relatati li jsiru fuq livell nazzjonali. Dan id-djalogu ġibed l-attenzjoni lejn il-ħtieġa li tfittex modi kostruttivi 'l quddiem bil-għan li jippromwovu l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-UE fil-livelli kollha, kif spjegat aktar u mmexxi 'l quddien fl-Azzjoni 12 kif imħabbar fir-Rapport preżenti dwar iċ-Ċittadinanza.

Li tipprovdi informazzjoni faċilment aċċessibbli liċ-ċittadini dwar id-drittijiet tagħhom fl-UE — L-Azzjonijiet 21 u 22

Azzjoni 21

Matul l-aħħar tliet snin, il-Kummissjoni fittxet **integrazzjoni aktar mill-qrib** tas-servizzi **Europe Direct** - iċ-**Ċentru ta' Kuntatt** Europe Direct u n-Netwerk ta' madwar **450 Ċentru ta' Informazzjoni Europe Direct**, il-portal tal-internet **Your Europe-Citizens** sabiex jipprovdi liċ-ċittadini b'**pjattaforma totalment multilingwali u multikanali ta' informazzjoni: onlajn, bit-telefown, permezz tal-email u personalment.**

Il-**portal Your Europe kien kompletament rinnovat** u issa joffri informazzjoni **faċli għall-utent u prattika fi 22 lingwa** dwar id-drittijiet tal-UE u r-regoli ta' implimentazzjoni nazzjonali tagħhom mill-perspettiva tal-utent, filwaqt li, għal aktar parir personalizzat, il-viżitaturi huma ggwidati għal servizzi relatati ta' għajnuna u assistenza (bħal Europe Direct, our Europe Advice, SOLVIT, EURES, ECC-Net). Il-portal qed ikun żviluppat ulterjorment, b'mod partikolari permezz ta' kooperazzjoni aktar intensiva mal-Istati Membri biex jiżgura d-disponibbiltà ta' tagħrif li jkun speċifiku għall-pajjiż dwar id-drittijiet taċ-ċittadini tal-UE (pereż. il-kuntatti ta' awtorità nazzjonali, gwida dwar proċeduri speċifiċi li għandhom jiġu segwiti jew dokumenti li għandhom jingħataw sabiex jeżerċitaw id-drittijiet tal-UE u informazzjoni dwar ir-regoli nazzjonali relevanti, bħal dawk applikabbli għax-xiri ta' proprjetà). Fl-istess ħin, il-Kummissjoni se tkompli ssaħħaħ SOLVIT u żżid il-viżibbiltà tiegħu onlajn kif ukoll mhux onlajn.

Matul l-2011 u l-2012, **450 Ċentru ta' Informazzjoni ta' Europe Direct fl-Istati Membri kollha kienu infurmati fil-qosor sew** dwar il-kontenut tal-portal Your Europe u dwar kif tuża dan il-kontenut biex jiġu sodisfatti l-bżonnijiet ta' informazzjoni taċ-ċittadini. Il-missjoni tan-**Netwerk il-ġdid Europe Direct għall-perjodu ta' bejn l-2013 u l-2017 kien definit mill-ġdid** billi ddikjarat b'mod ċar ir-rwol taċ-Ċentri ta' Informazzjoni bħala msieħba ewlenin tal-"punt uniku ta' servizz" u f'termini tal-provvista ta' informazzjoni dwar l-UE billi jirreferu liċ-ċittadini għall-kontenut rilevanti ta' Your Europe.

B'mod parallel, il-Kummissjoni għamlet ħilitha kollha **biex iġib għall-attenzjoni tal-akbar numru possibbli ta' Ewropej l-eżistenza ta' Europe Direct & Your Europe** bħala l-punt ta' informazzjoni ewlieni favur iċ-ċittadin dwar id-drittijiet tal-UE. Bħala riżultat ta' dan il-qawmien ta' għarfien, **l-għadd ta' mistoqsijiet imwieġba miċ-Ċentru ta' Kuntatt tal-Europe Direct żdied b'aktar minn 20 % fl-2012** meta mqabbel mal-2011. **Your Europe ġibed lejh ukoll numru li żdied b'mod sinifikanti ta' viżitaturi (kważi 4,3 miljun viżitatur fl-2012,** meta mqabbel ma' 2,4 miljun fl-2011 u 1,5 miljun fl-2010). Stħarriġ riċenti

mal-utenti jindika grad għoli ta' sodisfazzjon: 70 % tal-viżitaturi isibu mill-inqas xi wħud jsib l-informazzjoni li qed ifittxu u 93 % tal-utenti jikklasifikaw il-portal sodisfaċenti jew aħjar[114].

Azzjoni 22

Bl-appoġġ u l-koordinazzjoni tar-Rappreżentazzjonijiet tal-Kummissjoni fil-pajjiżi tal-UE, **iċ-Ċentri ta' Informazzjoni ta' Europe Direct saru għodda importanti ta' informazzjoni dwar id-drittijiet tal-UE** fil-livell lokali, reġjonali u nazzjonali. Ir-rappreżentazzjonijiet ukoll saħħew il-kooperazzjoni tagħhom ma' Your Europe Advice biex joffru parir personalizzat dwar kwistjonijiet legali liċ-ċittadini.

Iċ-Ċentri ta' Informazzjoni ta' Europe Direct attwalment jaġixxu bħala l-**punti ewlenin ta' dħul għal informazzjoni fil-livell lokali:** huma jwieġbu mistoqsijiet mill-udjenzi lokali tagħhom jew mis-servizzi ta' informazzjoni mill-Kummissjoni Ewropea (signpost citizens) lis-servizzi ta' informazzjoni u l-postijiet tal-bejgħ tal-UE fil-livell nazzjonali. Fl-2012, kanal awtomatizzat ġie stabbilit biex iwaqqaf konnessjoni man-Netwerk taċ-Ċentru ta' Kuntatt Europe Direct ibbażat fi Brussell. Dan il-mezz jippermetti lil kull Ċentru ta' Informazzjoni ta' Europe Direct lokali biex iressaq mistoqsijiet direttament liċ-Ċentru ta' Kuntatt f'isem iċ-ċittadini.

Fit-tmexxija 'l quddiem tal-ħidma lejn standardizzazzjoni ta' aċċess għall-informazzjoni li jeħtieġu ċ-ċittadini dwar kif jistgħu jibbenefikaw mid-drittijiet tagħhom tal-UE, il-Kummissjoni bħalissa qed tistabbilixxi politika "no wrong door" jiġifieri konnessjonijiet mingħajr xkiel bejn Europe Direct u l-fornituri ta' informazzjoni tematika tal-UE sabiex il-mistoqsijiet taċ-ċittadini dejjem jirċievu tweġiba mill-fornitur tajjeb tal-informazzjoni indipendentement mill-punt ta' dħul tagħhom.

Ir-Rappreżentazzjonijiet tal-Kummissjoni fl-Istati Membri wettqu bosta azzjonijiet biex tinħoloq kuxjenza u azzjonijiet ta' sensibilizzazzjoni fir-rigward tad-drittijiet taċ-ċittadini, kemm b'link tematiku jew b'mod aktar ġenerali **kienu attivi wkoll fiż-żieda ta' għarfien dwar l-Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej,** bl-użu ta' varjetà ta' mezzi ta' komunikazzjoni. Fl-2012, iċ-Ċentru ta' Kuntatt ta' Europe Direct sar il-punt ċentrali ta' kuntatt għall-informazzjoni dwar l-Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej.

Żieda fl-għarfien taċ-ċittadini dwar iċ-ċittadinanza tal-UE u d-drittijiet mehmuża ma' dan l-istatus — L-Azzjonijiet 23, 24 u 25

Azzjoni 23

Abbażi ta' proposta mill-Kummissjoni, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew li għazlu l-2013 bħala s-**Sena Ewropea taċ-Ċittadini**[115]. Is-Sena (www.europa.eu/citizens-2013) hija maħsuba biex jiżdied l-għarfien taċ-ċittadini tal-Unjoni dwar id-drittijiet tagħhom fl-UE u l-politiki u l-programmi li jeżistu biex tappoġġa l-eżerċizzju ta' dawk id-drittijiet u li tistimula dibattitu dwar, u jsaħħu l-parteċipazzjoni demokratika u ċivika, politika tal-Unjoni.

Is-Sena Ewropea taċ-Ċittadini qed jipprovdi ħafna opportunitajiet madwar il-kontinent għaċ-ċittadini biex jiddiskutu dawn il-kwistjonijiet importanti. Biex jintlaħqu l-għanijiet tas-Sena Ewropea, il-Kummissjoni qed tikkolabora mill-qrib ma' bosta partijiet interessati,

114 Is-sejbiet ta' stħarriġ għall-partijiet interessati imwettaq mit-18/12/2012 sal-1/2/2013 sabiex janalizza r-rilevanza u l-utilità ta' Your Europe wara t-tiġdid tiegħu fl-2009 u ta' stħarriġ pop-up ta' ħruġ li sar direttament fuq il-portal f'Jannar/Frar 2013 biex jinġabar iktar tagħrif dwar il-profil ta' viżitaturi tal-portal u s-sodisfazzjon tagħhom tal-portal.

115 Id-Deċiżjoni Nru 1093/2012/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Novembru 2012 dwar is-Sena Ewropea taċ-Ċittadini (2013), ĠU L 325, p. 1.

istituzzjonijiet u partijiet interessati, li kollha huma multiplikaturi vitali, biex ikun żgurat li l-messaġġi tas-Sena Ewropea jistgħu jaslu sal-livell lokali.

Barra minn hekk, is-seba' Programm Qafas għar-Riċerka, ix-Xjenzi Soċjo-ekonomiċi u l-Istudji umanistiċi), ġestit mill-Kummissjoni, tat qasam ta' attività għaċ-"Ċittadin fl-Unjoni Ewropea". Ir-riċerka f'dan il-qasam hija immirata li żżid l-għarfien dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE, tqajjem kuxjenza u disseminazzjoni ta' riżultati ta' riċerka fost il-komunitajiet akkademiċi, dawk li jfasslu l-politika, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-pubbliku ġenerali. Il-Kummissjoni ffinanzjat firxa ta' proġetti ta' riċerka multidixxiplinari li speċifikament jindirizzaw kwistjonijiet relatati mal-ksib ta' sens ta' sjieda demokratika u l-parteċipazzjoni miċ-ċittadini tal-UE[116].

Azzjoni 24

Fil-15 ta' Novembru 2011 u fl-14 ta' Diċembru 2011 rispettivament, il-Kummissjoni ħarġet il-**Proposti tagħha għall-Programm fil-futur tad-Drittijiet[117] u ċ-Ċittadinanza u l-Programm fil-futur għaċ-Ċittadini tal-Ewropa[118]**, rispettivament. **Dawn iż-żewġ proposti għandhom l-għan li jipprovdu appoġġ finanzjarju għal ċittadinanza tal-UE b'mod konsistenti u kumplimentari.** B'mod partikolari, il-Programm għad-Drittijiet u ċ-Ċittadinanza se jindirizza d-drittijiet li ġejjin miċ-ċittadinanza tal-UE, filwaqt li l-programm Ewropa għaċ-Ċittadini se jippromwovi l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-Unjoni. Il-programmi se jikkumplimentaw lil xulxin, jisfruttaw sinerġiji u jevitaw duplikazzjonijiet.

Fit-tfassil ta' dawn il-proposti, l-għan prijoritarju tal-Kummissjoni kien in-normalizzazzjoni u s-simplifikazzjoni[119]. Bħala riżultat, dawn il-programmi huma kompletament allinjati mar-Regolament Finanzjarju, li jfisser, fil-prinċipju, li dawn se jkunu suġġetti għall-istess regoli ġenerali u se jibbenefikaw mill-elementi ta' simplifikazzjoni introdotti fir-Regolament Finanzjarju l-ġdid.

Azzjoni 25

Bil-ħsieb li jiġi żgurat rappurtar ta' kwalità għolja u t-tisħiħ tal-informazzjoni pprovduta dwar l-affarijiet Ewropej, **tnedew programmi ġodda dwar Euronews fir-rebbiegħa tal-2011 u studio bbażat fi Brussell infetaħ fl-14 ta'Ġunju 2011.** Bħala riżultat, il-kopertura ta' kuljum tal-affarijiet tal-UE ġiet imsaħħa u saret aktar vivaċi, inklużi aktar dibattiti u intervisti, kif ukoll il-programmi bil-parteċipazzjoni taċ-ċittadini. Barra minn hekk, il-Kummissjoni ffirmat ftehim ta' sħubija mal-Euronews li għamlitha possibbli li tappoġġja dawn l-inizjattivi fuq perjodu itwal ta' żmien.

---

[116] Għal ħarsa ġenerali, ara http://ec.europa.eu/research/social-sciences/research_en.html.

[117] Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi għall-perjodu 2014 sa 2020 il-Programm tad-Drittijiet u ċ-Ċittadinanza – COM(2011) 758.

[118] Proposta għal Regolament tal-Kunsill li jistabbilixxi l-programm "L-Ewropa għaċ-Ċittadini" għall-perjodu bejn l-2014 u l-2020 – COM(2011) 884.

[119] Ara l-komunikazzjonijiet tal-Kummissjoni tat-8 ta' Frar 2012, l-Aġenda ta' Simplifikazzjoni għall-MFF 2014-2020, COM(2012) 42, u tal-20 ta' Settembru 2012, l-Ewwel Tabella ta' Simplifikazzjoni għall-MFF 2014-2020, COM(2012) 531.

ANNESS 2 - Tnax-il azzjoni ewlenija ġdida biex titjieb il-ħajja taċ-ċittadini tal-UE

1. Il-Kummissjoni se tipproponi reviżjoni tar-regolament dwar il-koordinazzjoni tas-sigurtà soċjali u se tivvaluta t-twessigħ tal-esportazzjoni tal-benefiċċji tal-qgħad għal aktar minn tliet xhur mandatarji, obbligatorji biex tkun eħfef għaċ-ċittadini li jfittxu xogħol f'pajjiż ieħor tal-UE. Il-Kummissjoni tħeġġeġ lill-Istati Membri biex jagħmlu użu sħiħ tar-regoli attwali sabiex jippermettu lil dawk li qed ifittxu xogħol biex jirċievu l-benefiċċji tal-qgħad tagħhom sa sitt xhur waqt li jkunu qed ifittxu xogħol fi Stat Membru ieħor.

2. Sabiex tgħin liż-żgħażagħ ċittadini tal-UE jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom u jidħlu fis-suq tax-xogħol, il-Kummissjoni se tiżviluppa, fl-2013, qafas ta' kwalità għall-apprendistati. Il-Kummissjoni ser tressaq inizjattiva fl-2013 biex timmodernizza l-EURES biex ittejjeb ir-rwol u l-impatt tas-servizzi tal-impjieg fil-livell nazzjonali u biex ittejjeb il-koordinazzjoni ta' mobilità tax-xogħol fl-UE. Minbarra r-riforma tal-EURES, il-Kummissjoni se tniedi inizjattiva pilota biex jitjieb l-iskambju ta' informazzjoni dwar l-opportunitajiet li jieħdu sehem f'apprendistati u apprendistati f'pajjiżi oħra tal-UE permezz tal-EURES.

3. Fl-2013 u fl-2014 il-Kummissjoni se taħdem fuq soluzzjonijiet biex jitneħħew l-ostakoli li jaffaċċjaw iċ-ċittadini tal-UE u l-membri tal-familja tagħhom li jgħixu f'pajjiż tal-UE li mhux pajjiżhom fir-rigward id-dokumenti tal-identità u ta' residenza maħruġa mill-Istati Membri, inkluż permezz tad-dokumenti Ewropej uniformi fakultattivi għaċ-ċittadini, fejn applikabbli.

4. Fl-2013, il-Kummissjoni se tieħu inizjattivi biex tippromwovi l-aħjar prattika tat-taxxa f'sitwazzjonijiet transfruntiera u tiżgura l-applikazzjoni korretta tal-liġi tal-UE sabiex tagħmilha eħfef għaċ-ċittadini Ewropej li jiċċaqalqu jew li joperaw bejn il-fruntieri biex jittrattaw ma' settijiet differenti ta' regoli tat-taxxa u, b'mod partikolari, biex tiġi evitata t-tassazzjoni doppja.

5. Li tibni fuq il-ħidma tagħha li titjieb is-sikurezza taċ-ċittadini fit-toroq, il-Kummissjoni se, matul l-2014, tieħu passi lejn it-twaqqif ta' 'għodda pjattaforma għal informazzjoni' li tiffaċilita r-rikonoxximent taċ-ċertifikati tal-affidabbiltà stradali, li jagħmilha aktar faċli u sikur għaċ-ċittadini li jivvjaġġaw lejn pajjiż ieħor tal-UE bil-karozza tagħhom.

6. Il-Kummissjoni se tiffaċilita l-mobilità tal-persuni b'diżabilità fl-UE billi tappoġġa, fl-2014, l-iżvilupp ta' Karta tal-UE dwar id-Diżabilità rikonoxxuta reċiprokament biex jiżguraw aċċess ugwali fi ħdan l-UE għal ċerti benefiċċji speċifiċi (prinċipalment fl-oqsma tat-trasport, it-turiżmu, il-kultura u d-divertiment).

7. Il-Kummissjoni se, sal-aħħar tal-2013, tipproponi pakkett ta' strumenti legali biex tkompli ssaħħaħ id-drittijiet proċedurali taċ-ċittadini meta jkunu ssuspettati jew akkużati fi proċedimenti kriminali, filwaqt li titqies is-sitwazzjoni speċifika tat-tfal u ċittadini vulnerabbli.

8. Sa tmiem l-2013, il-Kummissjoni se tirrevedi l-proċedura Ewropea għal Talbiet Żgħar biex tiġi ffaċilitata s-soluzzjoni tat-tilwimiet dwar xiri f'pajjiż ieħor tal-UE.

9. Sar-Rebbiegħa 2014 il-Kummissjoni se tiżviluppa b'kooperazzjoni mill-qrib ma' infurzaturi nazzjonali u l-partijiet interessati rilevanti, mudell għal wiri onlajn ta' rekwiżiti prinċipali ħalli l-informazzjoni dwar prodotti diġitali tkun aktar ċara u faċli biex titqabbel. Għandha wkoll, sar-Rebbiegħa 2014, titnieda kampanja ta' tqajjim tal-kuxjenza mal-UE kollha ddedikata għad-drittijiet tal-konsumatur.

10. Il-Kummissjoni se tieħu azzjonijiet biex tiżgura li l-amministrazzjonijiet lokali jingħataw l-għodod biex jifhmu kompletament d-drittijiet tal-moviment liberu taċ-ċittadini tal-UE.

11. Matul l-2013, il-Kummissjoni se tagħmilha aktar ċara u eħfef għaċ-ċittadini li jkunu jafu min trid tikkuntattja għad-drittijiet tagħhom biexi jitranġaw billi tipprovdi gwida faċli għall-utent fuq il-websajt ċentrali tagħha Europa.

12. Il-Kummissjoni se:

– tippromwovi l-għarfien taċ-ċittadini tal-UE dwar id-drittijiet tagħhom li jirriżultaw miċ-ċittadinanza tal-UE, u partikolarment id-drittijiet elettorali tagħhom, billi tniedi f'Jum l-Ewropa f'Mejju 2014 manwal li jippreżenta d-drittijiet tagħhom tal-UE f'lingwaġġ ċar u sempliċi,

– tipproponi modi kostruttivi, li jippermettu liċ-ċittadini tal-UE li jgħixu f'pajjiż ieħor tal-UE biex jipparteċipaw bis-sħiħ fil-ħajja demokratika tal-UE billi żżomm id-dritt tagħhom li jivvutaw fl-elezzjonijiet nazzjonali fil-pajjiż tal-oriġini tagħhom; u

– tesplora fl-2013 modi ta' tisħiħ u żvilupp ta' spazju pubbliku Ewropew, abbażi ta' strutturi nazzjonali u Ewropej eżistenti, biex tintemm il-frammentazzjoni attwali tal-opinjoni pubblika skont il-fruntieri nazzjonali.